Nagyvárad, 1905. XI. évfolyam 235. szám. Vasárnap, október 15.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 14.

Gurulo koronák.

Hire jár, hogy a bécsi pénzemberek körében gyüjtést inditottak. Nem is titok, mire kell a pénz: a magyar választásokra. Azzal a reménykedéssel csalják ki az emberektől a pénzt, hogy kell a magyar ellenzék letörésére.

S a bécsi zsebek megnyilnak. Szükséges és hasznos befektetésnek igérkezik ez a pénz. Szükségesnek, mert miből szedik meg magukat a bécsi pénzemberek, ha egyszer Magyarországot kiszabaditja a koalicziò a négyszázados elnyomás és kifosztás alól? De meg hasznot is fog hozni a befektetés, hiszen ha most leverik a nemzeti ellenállást, akkor ezentul tehetetlenül fekszünk az osztrák tőke elé s annyi vérünket vehetik, a mennyi csak jól esik. Szóval kamatos kamattal térül meg a tőke. Adakozzatok! Adakozzatok!

Ah, hát ez az a sokat hánytorgatott »bemasirozás«? A koronások fognak begurulni Magyarországra?

A ki ezt a tervet kifőzte, de a ki végrehajtja is, lehet pénzember, de valószinüleg több benne a pénz, mint az ember.

Nem ember az, a ki a rabszolgavásárnál is aljasabb lélekvásárra dobja pénzét.

Nem ember az, a ki esetleg a nyomora révén akarja embertársát lelkileg is nyomorékká tenni.

Nem ember az, a ki egy nemzetet meg akar venni, hogy aztán eladja rabszolgának.

Azt hiszik, a magyar határnál kezdődik a Balkán; az a kedélyes félsziget, a mely hiressé tette csodás hatásáról a guruló rubelt. Azt hiszik, hogy ugyanazt a hatást meg fogja nálunk tenni a guruló korona.

Hinni és csalódni: gyorsan követhetik egymást.

Ha a Lajthán innen Balkán van, akkor tulnan Oroszországnak képzelik magukat. Hasonlatosság van, de nem abban, a miben Bécsben képzelik.

Legfőbb akadálya ennek a tervnek, hogy itt e földön *magyarok* laknak, a kik, ha nem hajoltak meg a véres pallos villogó ércze előtt, annál kevésbbé puhulnak meg a guruló koronák szelid, fehérfényü ércze előtt

Tagadhatlan, hogy van egy-két kerület Magyarországon, melyekben a pénz vezeti az emberek lelkiismeretét. Nem kell messzire mennünk, ha rájuk akarunk bukkanni. De éppen innen a kellő közelből legjobban láthatjuk, hogy ezek a mi van eladó kerületek mindennek mondhatók, csak magyarnak nem.

Még olyan is akad, a hol magyarul beszélő emberek adják el magukat. Nem magyarok ezek sem! Hazátlan sehonnaiak, a nép jóhiszemüségének házalói régen elkopták a magyarságukat s magyarságukkal a becsületüket is.

Ide hadd jöjjenek azok a koronák! Nem rontanak már semmit, csak a forgalmat növelik.

Hanem azért lehet az a forgalom akármilyen nagy; a haszon elmarad.

Nem azért küzdöttünk 400 éven át, nem azért vivunk most is két év óta elkeseredett harczot, hogy a diadalra szánt lobogót eladjuk néhány koronáért.

Elfelejtették Bécsben, hogy nemcsak pénzemberek, de magyar emberek is vannak a világon. Magyarok, a kik lehetnek szegények, mert egy nagyhatalmat tartanak ki vérükkel és pénzükkel, de gazdagok becsületben. A becsület pedig nem számlálja az ellene törő fegyvereket s olvasatlanul vágja arczába koronáit annak, a ki igy akar lelkéhez férkőzni.

Dr. K. A.

A politikai válság.

Fejérváry ismét Budapesten van. A kérdés s a sok találgatás közzéppontja természetesen az, hogy mit végzett Bécsben. Ismeretes, hogy ő egyáltalán nem haljandó kifelé nyilatkozni s váltig azt mondja, maga sem tudja, mi lesz, hogy lesz. a A kombinácziók erre nézve két irányban indultak meg.

Eleinte egyik nagy bécsi lap hiresztelése volt az uralkodó, amely szerint Fejérváry a kinevezés még nincs ugyan zsebében, tehát közre sem adhatja; de azért bizonyos, hogy ő

„TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

Ave Maria.

Az estharang imára kondul . . .
Szivünk, szavától megremeg.
Jer kis bölcsőnkhöz ifju párom,
S kulcsold imára kis kezed.
És áhi attal mondd utánam
A büvös-bájos szent imát:
Üdvöz légy legszentebb virág:
Szüz Mária!

Tekints reánk: Jézusnak anyja,
Te meg nem szünő Szeretet!
Árassza el csodás kegyelmed
Ezt az ártatlan gyermeket . . .
Óh, tartsd meg, tartsd meg őt minékünk!
Ki lelkünk lelke, mindenünk,
Kinél szebbet s ártatlanabbat
Csupán csak benned ismerünk
Szüz Mária!

Tekints reánk: Szeplőtelen Szüz!
Őrizd meg a legjobb anyát.
Hogy bajtól védve, büntől óva,
Felnevelhesse magzatát.
Hogy a gyermek hirdesse majdan
Az üdvözitő szent hitet,
Mi megváltotta a világot,
Mit Isten fiad hirdetett
Szüz Mária!

Tekints reánk: örök Reménység!
Ne vigy el tőlük engemet.
Ha gondozójuk porba hullna,
Ki adna nékik kenyeret?
Tarts meg: nekik és nekem: őket,
S ha már mindenki ellenünk:
Te légy szószólónk szent fiadnál,
Óh, légy velünk, s maradj velünk
Szüz Mária!

Siliga Ferencz.

—

Levelező-lapok.

Franczióból* forditotta: **N. Gy.**

Bertle 18 éves,
Jeanne 16,
Madeleine 17,
Rose 14.

(Mindannyian egy csomóban feküsznek a tengerparton, egy nagy pipacs-vörös napernyő árnyékában, mely a földbe van szurva.

Jeanne (Madeleine-hez): Hát neked mennyi van belőle?

Madeleine: 250.
Jeanne (Berthe-hez): Hát neked?
Berthe: 614.
Jeanne: Óh! (Rose-hoz). És neked?
Rose: 1109!
Jeanne: Nem, ez nem lehetséges!
Berthe: Bolodság!

* Henri Lavedan de l'Academie Française: Cartes postales. La Veillée. 24. Septembre. 1905.

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divatszabó-czég

Nagyvárad,
Fő-utcza.
(Uri Casinó-épület)
TELEFON 520.

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árhan szerezhetőkbe.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készit *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhanemüeket. — **Női costümök, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.**

lesz ismét miniszterelnök. Törvényes, alkotmányos és *parlamentáris*.

Parlamentáris miniszterelnök. A korona is erre fekteti a sulyt és csak azért nem adja ki még Fejérvárynak a maga és társainak kinevezési okmányait, mert még nem tudta igazolni jövendő kormányának parlamentáris voltát.

A király ugyanis megegyezett Fejérváryval végleges megbizása iránt; megegyezett vele aziránt is, hogy teljes kabinetet neveznek ki, melyben Fejérváry csak miniszterelnök lesz és más tárczát nem vállal; továbbá az iránt is, hogy a miniszterek kinevezését a politikai államtitkárok kinevezése fogja rövidesen követni; ugyszintén a programm iránt is, melynek részletei még nem ismeretesek és megegyezett vele, hogy a *teljes kormány deczember 19-én a Házban bemutatkozzék, azután a Házat elnapolhassa még egyszer és tavaszszal alkalmas időben feloszlathassa.* Megegyeztek abban is, hogy a kormány kinevezését királyi kézirat fogja kisérni, melyben benne lesznek a programm körvonalai.

Csak két dologban nem egyeztek meg. A három uj miniszter személye iránt nincsen még végleges megegyezés. Lesz ugyanis uj pénzügy-, földmivelésügy- és személyügyminiszter és az egyik bejelentett név iránt a kabinetirodának aggályai vannak, mig a másik a pénzügyi tárczára vonatkozólag a megkinált államférfiak (hárman vannak: Lukács, Láng és Popovics) egyike sem nyilatkozott még határozottan.

Ez azonban másodrendü dolog, szükség esetén akadnak más emberek, de nyilatkozhatnak is a megkináltak, végső esetben azt sem tekintik bajnak, ha Fejérváry kénytelen volna az egyik vagy másik tárczát meg is tartani.

A másik ütköző pont a fő. A király kiváncsi arra, vannak-e számottevő magyar politikusok, akik készek volnának uj pártot alakitani és Fejérváryéknak megadni a parlamentáris jelleget, ha egyelőre kisebbségi keretben is.

Fejérváry terve szerint feltétlenül számithat a szabadelvüpárt nyolczvan tagjára, mintegy hatvan főrendre és tiz-husz tekintélyes emberre, a ki egyik Háznak sem tagja, de még a király előtt is latba esik. Reméli, hogy hétfőre vagy keddre a listát, mely ezt a 150—160 nevet tartalmazza, a királynak bemutathatja, ugy, hogy a jövő hét közepére megjelenhetik a kinevezési okirat és a királyi kézirat a hivatalos lapban.

Ez esetben kisebbségi keretben parlamentáris miniszter lenne. Ha a választásnál is csak kisebbségben marad, illetőleg nem tudja jelentékenyen gyarapitani pártját, akkor lemond; ha azonban jelentékeny pártszaporodást ér el, akkor egy második feloszlatással is fog szerencsét próbálni.

Eddig az egyik a kormány szempontjából optimista kombináczió. Ezt azonban legujabban leczáfolja egy másik bécsi értesülés, amely azt mondja, hogy Fejérváry kinevézése még egyáltalán nem befejezett dolog. A korona még mindig mérlegeli az esélyeket. A kinevezés meghiusulhat.

Az bizonyos, hogy a kinevezés még mindig megtörténhetik, de semmi esetre sem igaz, hogy már bekövetkezett s nem fog szerdán és csütörtökön megtörténni, amint ezt a bécsi lap jelezte.

Fejérváry Géza báró egyébként ma reggel 9 órakor Bécsből elutazott és délután 1 óra 50 perczkor érkezett Budapestre. Minisztertársai naponkint telefon utján értesültek a Bécsben történtekről; mindazonáltal Kristóffy, Lányi és Vörös miniszterek lakásán várták, hogy azonnal és közvetlenül hallhassák a tudósitást és viszont jelentsék itteni puhatolózásaik eredményeit.

———

Forgácsok.

A fátyolos hölgy. — Bujdosó labanczok — Téli esték.

Furcsa szerepet vállalt a héten a kimult kormány. Kurtaszoknyás, bébékalapos *bakfislányok* naivitásában tetszeleg magának. Körülbelül ez a legujabb mozzanata a válságnak, ha ugyan egyáltalán van és lehet még benne valami uj. Hiszen halálosan unalmas már régen és még mindig nyulik, mint a rétestészta, vagy akinek stilizáltabb hasonlat kell, mint valami obstrukcziós jellegü mükedvelői előadás. Tény, hogy az öreg nagybajuszu táborszernagy és táborkara szerényen és piruló arczczal vonultak félre a parlamenti viharok elől kedden, mint a kékszemü, sárgahaju *margitvirágok*, mikor legelőször akarják őket tánczba vinni a kritizáló nyilvánosság előtt valamelyik kedélyes házimulatságon. Utóbb aztán meggondolták a dolgot s kiválasztották maguk közül *grácziának* — a bukott kabinet fejét. Ő aztán meg is jelent a publikum előtt bálkirálynőnek, de már csak a *bál után*. Mintaféle deczens, szemérmes, naiv perszóna, most is csak állig begombolkozottan, szemlesütve és talpig sürün *lefátyolozva*.

Ha nincs is rokonságban a francziával, a kinél sokkal morálisabb, denique most a mi politikai életünkben is föltünt a *fátyolos hölgy*. Őnagyságát azonban régen ismerjük már. Bakfis allürökkel pózol, pedig éppen nem mai gyerek. Politikai aggszüz, akinek fátyla bizony nagyon is elhervadt arczot borit. Hiszen a tüzes *rabonbán* már sok-sok év előtt, kissé goromba kiszólással *élemedett koru asszonyságnak* nevezte esztendőkben gazdag, népszerüségben azonban annál szegényebb hölgyünket. Régen is volt az, *Sári néni*, hej, mikor kendet még Sárikámnak, hugomnak nevezték.

Bizony régen. Sőt a jelen esetben *soha*. Ugyan ki tudna olyan korszakot fölmutatni, amikor a most ekszpektoráló miniszterelnök népszerü volt? A liberálisok, főként pedig

---

Rose: Ez nagyon kevés! Még nincs meg mind. H ányzik még belőle . . .

Madeleine. Mind; ennyire sohase fogod vinni . . . Ha valakinek meg lenne a világ minden levelező-lapja . . . először is nagyon boldog lenne nem is élhetne tovább.

Jeanne: Bizony, meghalna örömében.

Madeleine: És azután . . . nem . . . Ez csakugyan lehetetlen . . . vagy legfeljebb a regényekbe lehetséges, azokat meg nem szabad nekünk olvasni.

Rose: Mégis, reménylem, hogy egyszer mind meg lesz nekem . . . majd később.

Berthe: Majd ha asszony leszel vagy öreg korodban . . . sok gyerekkel akkor?

Rose: Igen, különösen, ha gazdag pártit csinálok. A levelező-lapok kedvéért milliomoshoz kell mennem. Itt nincs is olyan! Egy amerikaihoz, aki valaminek királya, mindegy akárminek, rábizom a választást . . . Varrógép-király. vagy keményitő-király . . .

Berthe: Dehogy, levelező lap-király.

Jeanne: Neked hát mennyid is van már? . . . 11000 . . .

Rose: Meg kilencz.

Jeanne: Mifélék?

Rose: A világ nagy városainak legszebb látképei . . . s férjes asszony fölkelése . . . lefekvése . . . fürdése . . . valamennyi Rostand, . . . valamennyi szinésznő . . . s pápa . . . Sarah . . . az uralkodók . . . et caetera . . . magam se tudom már.

Madeleine (Rose-hoz): Van-e Santos Dumont-od?

Rose: Meghiszem azt! Azután Vilmos császár . . . Krüger . . . Marchand . . .

Jeanne: Hogy szerzed?

Rose: Veszem . . . minden pénzen erre megy . . . Spórolok a ruháimon, az illatszereken . . . Várom amiket megigértettem magamnak . . . az ujdonságokat. Martinique-et szinekben . . . a tüzhányóval . . . lángokban . . . a menekülőket Óh ez olyan mulatságos!

Madeleine (Jeanne-hoz): Hát te is gyüjtesz?

Jeanne: Óh én keveset gyüjtök. En csak egy fajtát gyüjtök.

Rose: Miket?

Jeanne: A hires irókat . . . ezen tul nem terjeszkedem.

Madeleine: A modern irókat? az élőket?

Jeanne: Magától értetődik. Montaigne vagy Boileau képében csak nem telnék gyönyörüségem!

Rose: Hallgass, hisz ez borzasztó!

Jeanne: Hanem d'Annunzio, Porte Riche vagy Francois de Curel . . . ez kell nekem! Na azután én egy kissé követelőző vagyok. Nekem az arczkép mellé »autograph« is kell, hozzám intézett.

Madeleine: Terringette!

Berthe: Ez nem könnyü dolog.

Rose: Hogy csinálod?

Jeanne: Ezer módom van rá! Először is. irok hozzájuk. Megkeritem a müveik jegyzékét, s rákezdem ilyenformán: »Uram« . . .

Rose: No ezt se te találtad föl. Ezt én is próbáltam. De én nem igy kezdem: »Uram«, hanem: »Mester« »Kiváló Mester« . . .

Jeanne: Vidékiesség . . . régi tempó . . . Nem kell már nekik ez a titulus . . .

Rose: No no!

Jeanne: Folytatom: »Uram, egy ismeretlen csudálója végtelen boldog lenne, ha az itt mellékelt levelező lapot aláirva visszaküldené«. Vagy pedig: »Uram, egy szegény tanitónő, kinek hosszu, magányos óráit ön édesitette meg, satöbbi«. Vagy ismét: »Alig vagyok 16 éves; szőke vagyok mint Tiziano »Bella«-ja, épen most olvastam titokban az ön utolsó regényét »A kis tyukokat.« Minő megfigyelés! minő szellem! Az emberi sziv mély ismerete! Micsoda

Értesités. Női divat-salonomban a legizlésesebb kivitelü costümök, alkalmi és estélyi öltözékek, pongyolák, blusok, kabátok leggyorsabban elkészittetnek.

Az őszi idény divatkelme ujdonságai már megérkeztek kész blousok és aljak nagy választékban.

Vásznak és fehernemüek gyári raktára,

szőnyegáruházam megtekintésére felhivom a n. é. közönség figyelmét.

CZILLÉR IMRE

nagyáruháza, Olaszi Fő-utcza, Fiók üzlet Szt. László-tér.

Telefon: 232. *Telefon: 232.*

mélyen tisztelt zsidóság, igaz, egyszer hőst szerettek volna belőle kreálni, az *egyházpolitika* idején. Aminek természetesen az lett a következése, hogy a független, keresztény magyar társadalom előtt csak annál ellenszenvesebbé vált. De, ha mindig is népszerütlen volt *csaszlaui* politikája, ma mindenesetre elérte a politikai antipatia tetőpontját olyan mértékben, amely minden képzelhető turistarekordot is messze fölülhalad a maga kellemetlen miliőjében.

Mi értelme van tehát a fátyolnak ilyen körülmények közt? Miért kendőzi, *szépitgeti*, mentegeti taktikáját, szándékát, czéljait, terveit? Mit dugdossa a kártyákat a nemzet elől, amelyekkel a parlamenti szünet csöndjében hazárdul játszani akar? Nap, nap után hireszteli, hogy semmit sem tud, hogy a végleges döntés még mindig késik, hogy fölvilágositással egyelőre nem szolgálhat, hogy az uralkodó álláspontját még maga sem ismeri egészen, mert még nem alakult ki tökéletesen a homloktérben álló reformkérdésekkel szemben? És igy tovább és igy tovább. Mire való ez a kisded játék, mintha kettőig sem tudna olvasni s mintha nem látná előre, mi fog történni! Hiszen az ő inicziativájából történik minden, ami történik és annak is ő az oka, ami nem történik.

Félre a bakfis-szereppel. Ilyesmi vénlányoknak a politikában is komikusan rosszul áll. Félre a mesterkélt miszticizmus fátyolával.

Ne akarjon a reaktiválás előtt álló kormány *áprilist járatni* a nemzettel — októberben. Mi ismerjük a fátyolos hölgyet valamennyien. Jól tudjuk, bármilyen sötét szinekkel fessék is előttünk a jövőt, hogy a fátyol nem takarja a legendás *szaiszi képet*. Csak hadd hulljon le hát a fátyol! Nem hogy elfeledjük a *nevetést*, de inkább megtanuljuk, ha szemtőlszembe néz velünk a stilizált, ránczos képü bakfis a maga *podagrás* reformprogrammjával, amelyet egyszerre elsöpör a választások szele.

*

Furcsa kerék a szerencsekerék, igy forog, ugy forog, jobbra meg balra. Ki hitte volna hogy a politikában is ilyen hamar megfordul, jon? A szabadelvüek bizonyára legkevésbbé. Évekkel ezelőtt, sőt egy esztendővel is még könyökig vájkáltak minden jóban, majd megfultak a maguk zsirjában. Bezzeg manap hasonlithatatlanul más a helyzet. Ledültek Fortuna szekeréről. Mint a kuplében, itt is mindenütt: a személy ugyanaz, az arcz az más, szörnyü nagy a változás. S mig a közelmultban még nap, nap után zengett a győzedelmi óda arról a bizonyos izléstelenségig jólismert husosfazékról, ma már az a nóta járja, hogy:

Mameluknak nem ió lenni,
Mert keveset adnak enni.

Helyzetdaluk kétségtelenül banális kissé, sőt kopott is jócskán, de hát végig igaz, utolsó betüjéig és legvégső szomoru akkordjáig.

Hiába, a történelem csak ismétlődik és ahol kell megtorló formában tér vissza. Most lesz *tizenegy esztendeje*, amikor a néppárt, mely akkor még kezdő volt a parlamentben, kifejezte ugyan bizalmatlanságát a kormány ellen a hatvanhetes alap védelmében de nem szavazott sem pro, sem kontra. Micsoda gunyolódás, minő káröröm, csu olkodás és kicsinylés fordult akkor a *néppárt felé* a kormánypárt padsoraiból, meg a liberális sajtóban napokon keresztül.

És ime. A keddi ülés elől a kormány egyszerüen *megszökött*, elbujt. A szabadelvüpárt roncsai pedig, élükön *Tisza* István gróffal kibujdostak a folyosóra, nehogy fegyvertársaik ellen kelljen szavazniok, akikkel titokban egy követ fujnak, mig a nyilvánosság előtt nagyhangon pálczát törnek fölöttük. Nagy elégtétele ez a magyar politikának. Erősen hisszük, lesz még több is, nagyobb is ezen a téren. Faxit Deus.

*

Kihalt a mező. Nyugszik az eke, falon lóg a kasza, pihen a cséplőgép. Csak az orsó pereg barátságos estéken, meleg tüzhely mellett. A falusi nép elcsigázott teste pihen, szelleme, lelkivilága azonban foglalkozásra vágyik a téli időszakban.

Hol és hogyan szórakozzék a téli estéken a nép? Erre *a lelkészkedő papságnak* és a *katholikus intelligenczianak* kell megadni a feleletet. Papok, tanitók, földesurak, gazdatisztek, orvosok, közigazgatási előljárók tegyék hasznosakká, üdvösekké a keresztény magyar nép számára a téli estéket.

Alakitsanak katholikus köröket, ifjusági-, legény- és munkásegyesületeket, valamint keresztény szövetkezeteket *mindenütt*, ahol csak talaja van a tömörülésnek. Még mindig sok a parlagon heverő, fölszánttatlan terület, amelyen a katholikusok dominálhatnának, vagy legalább a keresztény elem vezethetne, de az illetékes körök nem szervezik őket.

Lehet bizony eredményt produkálni városban is, falun is, csak akarat kell hozzá. Kivált falun. Ahol egyesületeink vannak, ott a téli esték folyamán *falusi katholikus liczeumokat* kell és lehet tartani egy-egy esperesi kerület papjainak, tanitóinak, intelligenczijának. Igy kiszámithatatlan hatással lehetünk a népre.

A Központi Katholikus Legényegylet már megállapitotta a maga nagyszabásu téli programmját. Követi a többi legényegyesület. Igy is kell. A körülményekhez képest mindenütt jelöljünk ki magunknak munkakört s ami fő, töltsük is be a tél folyamán. Csak igy várhatunk majd biztató tavaszt, üde kikeletet.

— *Dolgozzatok, mig mécsetek ki nem alszik!* (h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Okt. 15. A nagyváradi magántisztviselők rendkivüli közgyülése d. u. fél 5 órakor.
Okt. 16. Szüret kezdete a megyében.
Okt. 22. A koldusápoló egyesütet vál. ülése d. u 5 órakor.

bonczolókés! Egy szó az ön kezéből ezen a levelező-lapon! . . .

Madeleine: Hallatlan!

Jeanne: Vagy igy: »Három évvel ezelőtt egy napon láttam önt Uram átmenni az Opera terén . . Megmondták hogy ki! A »*Bécomposition*« e mester-alkotás szerzője . . . Itt küldök egy 15 centime-es bélyeget remélve, hogy méltóztatik . . .«

Berthe: Micsoda kereskedő stilus.

Jeanne: Máskor meg igy: »Egy szegény beteg, tüdővészes kis leány, kinek már nem sok van hátra az életből« . . . előre Millevoye. A levélhullás! Vagy pedig: »Rendkivül merésznek fog találni, Uram; de én fogadtam egy unokafivéremmel, hogy egy olyan szellemes ember, mint ön, bizonyára lesz oly szeretetreméltó, hogy nem utasit vissza midőn . . . etc. Vagy pedig . . .

Madeleine: Elég, elég!

Jeanne: Még nincs vége. Van még több is. Váltakozva öreg hölgy, grisette, grófnő vagyok, X. marquise, kit az ura szigoruan tart, olasz hölgy, spanyol, angol orosz, szenvedélyes kreol . . .

Rose: Néger.

Jeanne: Az is, egyszer ezt irtam: »Nagy iró, könyörüljön meg egy kis néger leányon, kit mindenki kigunyol, előkelő fehér kezének irásával boldogitva azt« . . .

Berthe: Kinek irtad ezt?

Jeanne: Ez nem tartozik rád!

Madeleine: Aztán kapsz-e választ valamennyitől?

Jeanne: Csaknem valamennyitől. Nem mindjárt első alkalommal, hanem végre is, engedtek.

Berthe: Hát többször is irsz egyhez?

Jeanne: Mindaddig amig czélt nem érek. Mindent ki lehet bőjtölni. Ha nem sikerül igy, majd sikerül máskép. Azt mondom magamban, én vagyok a hibás, nem találtam el a helyes formulát. Mikor aztán eltalálom, meg is kapom rendesen a drága lapot . . . Hej, de nehéz volt némelyikkel boldogulni!

Rose: Például!

Jeanne: Nem árulok el semmit! Hivatalos titok!

Berthe: Kaptál-e akadémikustól?

Jeanne: Kaptam e? Kaptam bizony! Kiirtam egy almanachból az egész csapatot magamnak. Hihetetlen . . . nos tehát ahhoz képest, hogy »halhatatlanok« van elég ismeretlen alak közöttük . . . Még restellettem is irni valamennyinek . . . azt se tudtam mit irjak . . . Végre valami banális, mindenkire illő hizelgéssel elütöttem a dolgot.

Madeleine: Mind együtt van már?

Jeanne: Még nincs. De meglesz. Vogüé hiányzik.

Berthe: Melyik?

Jeanne: A legutolsó, s legujabb . . . egy földmivelő, amint hallom . . .

Rose: Ah, igen! Tudom. Aki az orosz lélekről irt.

Madeleine: Dehogy . . . Ez a másik, csak a neve ugyanaz.

Jeanne: Végre is nem tesz semmit, de megkeritem.

Rose: Nekem két Vogüé-m van . . . Becserélem, ha akarod egy Loti-ért.

Jeanne: Ne fáraszd magad vele!

Madeleine: Mit irt Bourget a levelezőlapodra?

Jeanne: »Máris kegyetlen«, aláirva: Clande Larcher.

Madeleine: Hát Coppée?

Jeanne: »Éljen a hadsereg!«

Berthe: Hát Brunetiére?

Jeanne: »Minden ut Rómába vezet«.

Rose: Ez szép gyüjtemény lesz . . . De

A mélyen tisztelt közönséget **saját érdekében** felkérjük, sziveskedjék fővárosi mintára berendezett üzletünket megtekinteni, hol a divatczikkek minden ága, ugyszintén vásznak, fehérnemüek a lehető legnagyobb választékban vannak felhalmozva.

Előnyös vételek folytán rendkivül olcsón árusithatunk.

Különös figyelmet érdemelnek olcsó szőnyegáruink.

Kenyeres és Engländer
Szent László-tér Kossuth-utcza — mellett —

Napról-napra.

— Előkelő vendégek Nagyváradon. —

Nagyvárad város fejlődésében nagyjelentőségü mozzanat a Fő-utcza rendezése és aszfaltozása. Ezzel, legalább egy részével belépett Nagyvárad a modern városok sorába. A régi, elromlott kövezet helyett olyan burkolatot kapott a város legszebb utvonala, amelynél különbet nagy városokban sem látunk.

Mig eddig félve ültünk fel egy jármüre, mert nem tudtuk, beérünk-e felborulás nélkül a város középpontjára a folytonos kátyukon keresztül, idestova a modern, sima aszfalton jutunk be a városba.

Igaz, hogy ez a modern haladás nagy pénzbe került, de fejlődést áldozatok nélkül nem érünk el.

Fontos volt mindig, kétszeresen az a mai viszonyok mellett, hogy a város nagy áldozatkészsége szolgál-e valamivel a magyar ipar fellenditésére. E tekintetben Nagyvárad városa megtalálta a helyes utat, mikor a százezrekre rugó aszfaltozási munkálatot a magyar ipar egyik kiváló képviselőjére, a Magyar aszfalt-részvénytársaságra bizta. A társaság Amerikából szerződtetett szakemberének vezetése alatt, a legujabb amerikai rendszerü gépekkel végeztette a eagy munkát városunkban.

A Magyar aszfalt-társaság tegnapra meghivta városunkba azon városok vezéregyéniségeit, a mely városokban nagyobb aszfaltmunkák készitését vették tervbe, hogy bemutassa az itteni munkákat s az ehhez használt legujabb gépeket. Kolozsvár, Marosvásárhely, Zombor, Csaba főtisztviselői és szakemberei tegnap voltak Nagyváradon.

Jelen voltak: Bernátsky György polgármester, Oroszlány István tanácsos, Flesch Adolf főmérnök, Redő Sándor, Petri Zsigmond törvényhatósági biz. tagok H.-Mezővásárhelyről. Hanke Imre polgármester Zomborból. Salamon Antal tanácsos, Póczy Mihály főmérnök, Feldmann t. főmérnök Kolozsvárról. Achim Gusztáv főmérnök B.-Csabáról, akiket a vállalat részéről Rózsa Mihály, Rottenberg Jenő, Rosenberg Izsó kalauzolták és látták el a szükséges felvilágositásokkal.

A délelőtt folyamán a vendégek megtekintették az aszfalt burkolását s különösen a Fő-utcza azon részét, amely már át van adva a forgalomnak.

A munkák meglepték a szakembereket is, akik teljes elismeréssel nyilatkoztak az uj burkolatról s arról a kényelmes és a közönségre is alkalmatlan rendszerről, amelylyel a nagy munkálatot keresztül viszik, nem is szólva a felhasznált biharmegyei kitünő anyagról, amely a vállalat mai vezetőinek buzgalmából nemcsak itthon, de a külföldön is már szakférfiak elösmerését érdemelte ki jósága és tartóssága által.

Nem kevésbé elismerésben részesült a szakférfiak részéről a fő-utczai aszfalt szegélyezésénél használt betonkő, amelyet *Rosenberg* Izsó nagyváradi jónevü vállalkozó készitett.

Délben a vállalkozó társaság a Pannonia éttermében gazdag lakomán látta vendégeiül az idegen városok képviselőit s Nagyvárad városi tanácstagjait és a sajtó képviselőit.

A pompás lakomán több igen sikerült tószt hangzott el. Rózsa Mihály, az asztalt társulat igazgatója Nagyvárad fejlődéséről szólva, a polgármestert és a tanács tagjait éltette, Rottenberg Jenő társulati főmérnök az idegen vendégeket éltette, Bordé Ferencz főjegyző a társulat prosperálását kivánta, Salamon Antal kolozsvári tanácsnok Nagyvárad haladását, Menczer Béla társulati főmérnök Kőszeghy József városi főmérnök érdemeit méltatta, Bencsek György marosvásárhelyi polgármester a városok jelentőségét fejtegetve Nagyvárad polgármesterének és tanácsának egészségeért koczintott, Hancke Imre (Zombor) Kőszeghy ambiciózus müködésének hangoztatása mellett, — azon óhajának adott kifejezést, hogy ilyen főmérnöke legyen az ő városának. — Kőszeghy József a vendégeket éltette. Dr Bedő Sándor marosvásárhelyi ügyvéd Nagyvárad áldozatkész törvényhatóságára üritette poharát, mig Gerő Armin főkapitány a sajtónak nyilvánitotta elismerését, amelyre Fehér Dezső humorosan felelt. Ragány János főszámvevő a vendégek családját éltette, Achim Gusztáv csabai mérnök a városok közgazdasági fejlődéséért üriti poharát.

A gazdag lakoma, amely Karner Gyula vendéglőjének érdemére vall s általános dicséretet vivott ki, négy óra után ért véget. Az előkelő vendégek ezután megtekintették a városházát s a villanytelepet.

A vendégek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a város fejlődéséről.

—

* **A miniszter nem ad semmit.** Addig, mig városunk nagy nevü szülötte volt e város képviselője, elestünk minden állami támogatástól, azon megokolással, hogy azért nem kapunk semmit, nehogy részrehajlással vádolják az öreg generálist. Amióta megbukott és meghalt nagy szülöttünk s más viseli e város képét az ország szine előtt, ismét nem kapunk semmit. Igy utasitották el az ipari szakiskolák felállitása iránti kére met, sok-sok egyébbel. Legujabban a villamos szerelői tanfolyam felállitásához ingyen munkagépeket kért a város; ez által az ipar fejlesztésének akart szolgálni. A minisztər azonban elutasitotta a kérelmet. Még szép az a nagy kegyesség, hogy a tanfolyam felállitását nem ellenzi a miniszter, de segélyt semmi formában nem ad. Mintha bizony Nagyvárad nem lett volna elég mameluk minden időkben.

* **A Ganz-czég pontossága.** Elérkezett az idő, hogy a világhirü Ganz-czég ismét bebizonyitsa, hogy mennyire rászolgál arra a nagy bizalomra, amelynek hangoztatásával a város nyakába varrták mindég ezt a vállalatot. Nagyvárad városa a protektorok kardalának hatása alatt, pályázat mellőzésével a Ganz-czéget bizta meg, a sok kellemetlenség daczára, a villamos telepre szükséges 900 lóerejü gép szállitásával. A határidő már elérkezett s a gép még sehol nincs. Annak idején a főmérnök és a villamos-telep igazgatója azzal érveltek, hogy ha október végén nem lesz meg az uj gép, sötétbe marad a város. Hát a gép nem lesz meg s vajjon ellehetünk-e készülve az egyptomi setétségre. Vagy csak ijjesztés volt, hogy a város a pályázat mellőzésével beugorjék a Ganz-czégnek. Az idő igy kihoz mindent.

* **A fizetésrendezés ügye.** Nincsen talán egész Európának olyan városa, a melyben a fizetésrendezés kérdésén annyit vajudnának, mint Nagyváradon. Évek óta tárgyalnak, egymásután kerülnek a pénzügybizottság elé a különböző javaslatok, melyek mindegyikének, sajnos, az a végeredménye, hogy ott vagyunk, hol voltunk. A benyujtott javaslatok egynémemelyike a fizetésrendezést sürgeti, másik része pedig a korpótlék által igyekszik segiteni a tisztviselők anyagi helyzetén. A legutóbbi gyülésen Fleischhacker korpótlék javaslata került a szőnyegre, azonban, mint annak idején foglalkoztunk ez ügygyel — a kiküldött bizottság az adatok beszerzését kérte s a tárgyalást elhalasztotta. Ebből a javaslatból ki volt zárva a községi iskolai tanszemélyzet és a városnak számos alkalmazottja. Mint értesülünk, ez ügy

---

én mást gondoltam . , . szörnyü dolgot, amely meg fogja fagyasztani a véredet . . .

Jeanne: Ugyan mire ?

Rose: Ismered ezeknek az uraknak az irását ?

Jeanne: Nem. Miért ?

Rose: Biztos vagy benne, hogy ők maguk válaszoltak ?

Jeanne: Óh, csak nem tételezed föl.

Rose: Ugyan hallgasd meg. Azt hallottam, hogy ahhoz, hogy valaki »kupolás« (akadémikus) lehessen, egy kissé sviháknak kell lennie . . .

Jeanne: Elég! hallgass.

Madeleine: Szegény Jeanne-om . . . Nézd csak hát ha az inasukkal válaszoltattak . . .

Berthe: Hátha a titkárukkal.

Rose: Nos aztán? Mit árt ez neked? A hit az, ami üdvözit.

Jeanne: Nem, nem! Értem, sohase lehetnének oly gonoszindulatuak, hogy ilyen komédiát játszanak egy derék és szép leánynyal, mint én.

Rose: Mit tudják ők azt? Midőn azt irtad nekik, hogy tizenhat tavaszt láttál, hogy finom termeted, szőke hajad van, bátran azt gondolhatták, hogy bolonditod őket, hogy vén kisaszszony vagy, ötvenkét esztendős nagy kék pápaszemmel. Nos és akkor!

Madeleine és Berthe: Akkor ám . . .

Jeanne: Minő kilátásokat tártok fel előttem. . . . Holnaptól kezdve utána járok a dolognak . . . megkeritem igazi karmolásukat . . . és ha véletlenül bolonddá tettek volna . . . Ah! ha ezt tették volna velem . . .

Rose: Nos! akkor?

Jeanne: Meg fogják fizetni Olyan gorombaságokat fogok irni nekik, hogy nem fogják elkerülhetni a választ.

Rose: (Bizalmasan.) Nem. Küldd el inkább nekik a fényképedet . . . Higyj nekem . , . ez lesz a legjobb eszköz. Lásd én is . . . ha valami hires ember irását akarom, elküldöm neki a pofikám képét. Ez olyan hatást tesz, hogy viszonozzák . . . Nem azért mondom, mintha tiszteletlen akarnék lenni velük szemben, de eddig még nem találtam meg közöttük álmaim vőlegényét.

———

! ! ! Legmegbizhatóbb bevásárlási hely ! ! !

STROHMAYER PÁL áruhàza

Telefonszám: *166.* az egész megyére. **Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.** Telefonszám: *166.* az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségü **vásznak** és **siffonok**, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek **kész fehérnemüek**, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. **Szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalteritők. Paplanok** és **matraczok**, valamint mindennemü **mosóáruk**, u. m.: **kreton, batist, zephir** és **szines vásznak** a **legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők** Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések vidékre bérmentve küldetnek

most már komolyabb jelleget öltött. Ugyanis a város összes tisztviselői, tanszemélyzet, alkalmazottak, egyszóval mindazok, akik a város szolgálatában állanak, memorandumot nyujtanak be a kiküldött bizottsághoz. E memorandum tartalma:

A fizetésrendezést tovább halasztani nem lehet s igy annak megoldását sürgetik.

A létszámapasztást válasszák el a fizetésrendezés kérdésétől, mert ez a fizetésrendezés késedelmezését vonja maga után.

Végül pedig a korpótlék javaslatok mellőzésével a kiküldött bizottság a benyujtott fizetésrendezési javaslatokat fogadja el a tárgyalás alapjául.

Hisszük, hogy ilyen összmozgalom után, a melyben részt vesz Nagyvárad minden alkalmazottja, komolyan foglalkoznak a fizetésrendezés kérdésével a memorandum szelleme értelmében.

* **Kolera a magyar munkások között**. Berlinhez közeleső Stolfei uradalom magyar munkásai között kolerajárvány ütött ki. A birtokon száz magyar munkás dolgozik, mind szepesiek. Eddig senki sem halt meg, de sokan betegek.

* **Egy főszolgabiró kérelme**. Tenkéről, honnan a legtöbb és legvakmerőbb gyilkosságok, rablások szoktak kikerülni, melyek nagyon sok dolgot adnak a törvényszéknek, esküdtszéknek, járásbirónak, főszolgabirónak, most panaszos hangu kérelem érkezett az alispánhoz. A járás főszolgabirája elmondja ebben a kérelemben, hogy az eddig letelt évben mily munkásságot fejtett ki a főszolgabirói hivatal. A kimutatásban legtöbbet szerepelnek a különböző kihágások. A munka, ebből kifolyólag, valamint a közigazgatási egyszerüsitéssel oly nagy mennyiségben lepi meg a hivatalt, hogy azt a jelenlegi személyzettel nem képes elvégezni a legmegfeszitettebb szorgalommal sem. Miért is kéri a főszolgabiró az alispánt, hogy egy közigazgatási gyakornoki valamint egy napidijas irnoki állás rendszeresitését engedélyezze.

* **Járvány a megyében.** Tenkei járás főszolgabirója jelentés tett az alispánnak, hogy járásához tartozó Bélfenyér községben hasi hagymáz lépett fel. — Vaskóh járás főszolgabirája pedig jelenti, hogy járása területén Stej községben kanyaró lépett fel. A járási főszolgabirák mindkét helyen megtették a kellő óvintézkedéseket.

* **A házadó reformja**. Nagyváradon jelenleg az épitkezési kedv még mindig elég biztató, pedig már nagyon hosszu idő óta a miniszter fiókjában hever Nagyvárad városának azon felterjesztése, hogy az uj házak után az állami adómentességet 18 évre emeljék fel. *Lukács* Ödön városi tanácsos most egy memorandumon dolgozik, amelyben a házadó reformját sürgeti s rámutat a módozatokra, amelyek alapján ezt a fontos kérdést a háztulajdonosokra és a városokra kedvezően lehetne elintézni, anélkül, hogy az állam jelentékeny károsodást szenvedne.

* **Sziklaomlás Karlsbadban**. Karlsbadban e hó 13-án, pénteken éjjel a Sprudel-utczában sziklaomlás volt. A sziklatömegek áttörték a Schwedisches ilaus hoz czimzett vendéglő tetejét, miközben Schimdt Anna nevü cseléd leány életét vesztette, egy másik leány pedig sulyo an megsebesült.

* **Esküvő**. Fényes esküvő folyt le szombaton Csáktornyán. A nagyváradi társaságban is ismert *Margitai* Genkát, Margitai Józsefnek, a csáktornyai állami tanitóképzőintézet igazgatójának bájos leányát vezette oltárhoz *Farkas* Lajos, a Festetich uradalom fiatal gazdatisztje. Az egyházi szertartást dr *Vucskics* Gyula nagyváradi plebános, a menyasszony közeli rokona végezte, aki mélyen meginditó, lélekből fakadt beszédet intézett az ifju párhoz.

* **A Főutcza szépül**. Az aszfaltozással Nagyvárad Főutczája ma már egészen más képet mutat, mint eddig. Hogy azonban teljesen nagyvárosi képe legyen ezen legszebb utczánknak, még egy csapat apró, mult századbeli házat kellene felépiteni. Mint értesülünk, e tekintetben is nagyot lendül Főutczánk a jövő évben, amennyiben tervbe van véve néhány földszintes ház ujjáépitése a Fő-utczán.

* **Hangverseny a Kossuth-szobor javára.** A nagyvárad-ujvárosi ev. ref. énekkar október 29-én hangversenyt rendez, melynek tiszta jövedelmét a nagyváradi Kossuth-szobor alap javára fogják forditani. Az élvezetesnek mutatkozó hangversenyt dr Adorján Emil, a Kossuth-szobor gyüjtő- és végrehajtó-bizottságának elnöke fogja ünnepi beszéddel megnyitni. A hangverseny a Zöldfa nagytermében fog lefolyni, utána pedig tánczestély lesz. A hangverseny müsora a következő lesz:

1. Himnusz. Előadja az énekkar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Dr Adorján Emil. 3. Kurucz- és Kossuth dalok. Előadja az énekkar. 4. Fuvola-duett. 5. Csatadal. Előadja az énekkar. 6. Szavalat. Előadja: Jámbor Lajos. 7. A »János vitéz«-ből. Előadja az énekkari quartett. 8. Magyar dal. (Melodráma.) Előadja: *Várady* István és ifj. Mazalik Nándor közremüködésével, zongora és harmonium kisérettel az énekkar.

* **Községi képviselőtestületi tagok választása**. A székelyhidi járás főszolgabirája kérelmet intézett Biharvármegyéhez, melyben értesiti az alispánt, hogy járása területén folyó 1905. év végével az előljárók megbizása letelik és igy ujabb választások lesznek elrendelendők. Mivel pedig ez évben még a községi ügykezelési vizsgálatok továbbá az apaállatok vizsgáláta is meglesz tartandó, melyek által a járás összes községei négyszer volnának kénytelenek beutazni, e négyszeri beutazás mellőzhetése végett a főszolgabiró kéri az alispánt, hogy a községi képviselőtestületi tagok választására elnökökül az ő általa javaslatba hozott egyének bizassanak meg. E kérelmet az alispán elutasitotta oly indoklással, hogy a képviselőtestület választásánál a főszolgabirónak vagy pedig a szolgabirónak kell elnökölni és hogy a járás községei négyszer lesznek beutazandók ez nem ok arra, hogy erre a legfontosabb községi aktusra helyetteseket rendeljen ki.

* **Szegénység a megyében**. Az idei szárazság által okozott nagy termény hiánynak máris mutatkozik eredménye. *Bikács és Nyárszeg* községek most oly kérelemmel járulnak az alispánhoz, hogy a megyei pótadó befizetésére folyó év deczember haváig időhaladékot engedélyezzen, mivel a községek nincsenek oly helyzetben, hogy e kötelezettségeiknek eleget tehessenek.

* **Halál a szinpadon**. Londonból jelentik, hogy Sir Henrik *Irwing* Braffordban, ahol telt szinházban vendégszerepelt, hirtelen meghalt. Irwing, aki három hónap óta vendégkörutat tett, tegnap azt hirdette a szinlapon, hogy ez az utolsó vendégjátéka. S valóban tegnap lépett fel utoljára. Maga már hónapok óta érezte sulyos baját s mikor mult szerdán a bradfordi polgármester átadta neki a város üdvözlő iratát. Irwing, aki szivszélhüdésben halt meg, ezelőtt néhány hónappal kénytelen volt egy körutját megszakitani betegsége miatt. Orvosának tanácsára már régen le kellett volna mondania a szinpadról, ahová utóbbi időben a szegénység vitte.

* **A hét humora.**

Megnyitás.

— Mikor fogják már végre megnyitni a Bazilikát?

— Legyen nyugodt. Hamarabb mint a képviselőházat!

*

Joun Kippur után.

— Lám, lám, mennyire terjed a semitizmus!

— Hogy-hogy?

— A Burg is zsidóvá teszi az egész Magyarországot. Már két éve tart a Joun Kippur — és még tovább is bőjtöltet bennünket?

*

Az alkotmány őre

— A nemzet igazán sohasem hálálhatja meg Fejérváry bárónak, hogy ugy vigyáz az alkotmányra.

— Vigyáz reá?

— Vigyáz bizony: Látja, hogy ezeréves, hát megkiméli, hogy a folytonos használattól el ne kopjék. Ezért is tette egyelőre félre.

* **Rejtélyes haláleset.** *Kotelnik* Mátyás bikácsi lakost kocsiján halva találták a határban. Első pillanatra külerőszak nyomait nem fedezték föl a holttetemen. Föltünt azonban, hogy a halottnál volt huszonöt korona, amelyet tanuk állitása szerint halála előtt egy zacskóban tartott magánál, nem került elő. Az eset rejtélyességét fokozza az a körülmény, hogy a hullabonczolás alkalmával a holttesten a gége táján véraláfutásokat észlelt az orvos. *Nizsalovszky* Endre törvényszéki vizsgálóbiró most két törvényszéki orvossal kiszáll a helyszinére, hogy a reitélyes haláleset körülményeit kideritse.

* **Veszett kutya garázdálkodása**. Nagyszalonta községben egy kutya megveszett s egy *Illyés* Erzsébet nevü ötéves gyermeket és több állatot megmart. A főszolgabiró a szükséges óvintézkedéseket megtette, a gyermekeket pedig felszállittatta a Pasteur intézetbe.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorologiai intézet időjelzése október 14-ére: *változékony, szeles, hüvösebb, sok helyütt csapadék.*

—

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások, szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor. Dóra-szappan 70 fillér,* készíti **„Kigyó"-gyógyszertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

x Felhivjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Rádium-felfedezés Magyarországon.** A kir. magyar természettudományi társulat chemia ásványtani szakosztályának 1905 márczius 28-iki ülésében Szilárd Béla előadást tartott a Schmidthauer-féle igmándi keserűviz radio-activitásáról, amely szakkörökben nagy feltűnést keltett különösen azért, mert ez az első eset, hogy magyar ásványvizben rádiummotutattakki.

x Lapunk t. olvasóközönségének szives figyelmét felhivjuk **Czillér Imre** előnyösen, ismert, jóhirnevü divatáru czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

RÁDIUM. Már a régiek sejtettek némely ritka ásványvizben oly titkos gyógyerőt melyet mágneses jelenségekkel magyaráztak. Az igazi okot azonban csak a legujabb korban ismerték meg, amidőn néhány gyógyforrásban rádiumot fedeztek fel. Hazánkban ezen csodás elem eddig egyedül a Schmidthauer-féle **IGMÁNDI**-keserüvizben találtatott s igy érthető vele elér hető meglepő gyógyeredmény. Már fél pohárral használva eltávolitja a gyomorban és belekben fészkelő sokféle betegség csiráját s ezzel elejét veszi a baj kifejlődésének. Mint ivó kúra gyomor és üdőbajokban, továbbá **elkövéresedés, szivelhályosodás** s azzal járó **fulladásnál sárgaság, máj-** és **lépdaganat, czukorbetegség, aranyér, csúz** és **köszvénynél, vérbőségnél** stb. kitünő eredménynyel használható. Kapható Nagyváraon mindenütt. Nagy üveg 50 fillér, kis üveg 30 fillér. Főszétküldés a forrástulajdonos. Schmidhauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban

Bajor sör!

A PANNONIA-szálloda télikert és éttermeiben
minden csütörtökön és vasárnap
DRÉHER-féle korona sörön kívül
eredeti **BAJOR SÖR**
lesz már a **zóna reggelikhez** csapolva, melyre a nagyérdemü közönség figyelmét felhivom, továbbá ajánlom kitünő
magyar s franczia konyhámat, tisztán kezelt boraimat.
Szinház után friss vacsora.
Figyelmes kiszolgálás. — Esténkint zene
Számos látogatást kér
KARNER GYULA,
vendéglős.

x **Igazán bámulatot kelt** mindenkiben az a hatalmas, nagy, szépen és izlésesen összeválogotatott raktár, ami most az őszi ujdonságokból fel van halmozva HAÁSZ MANÓ, kézmű és divat áruházába, Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején s mondhatjuk minden különös érdek nélkül, hogy a **legolcsóbban** ottan lehet vásárolni, mivel ottan van a legnagyobb forgalom, ugy, hogy sokszor látjuk, midőn a jó ismerős vevők önmaguk is segédkezett nyujtanak a kiszolgálásban. Tehát e szép raktár megtekintését és és az árak iránti érdelődésöket senki se mulassza el.

Édes, piros
Bakar-szőllő!
kilója, mig a szüret tart
20 kr.
Mertznél, Körözs-utcza.

x **Zene**. A Lloyd kávéházban ma este Pócsi Laczi kitünő zenekara hangversenyez,

x A t. olvasóközönségünk szives figyelmébe ajánljuk szükségleteinek beszerzése végett *Kenyeres és Engländer* a Szent László-téren: (volt Blun Géza féle üzlethelyiségben) ujonnan megnyilt női divatáru üzletét,

x **Fábry Testvérek** keresztény áruházát ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe.

x **Csak október 15-ig** marad nyitva *Rákos-féle könyvnyomda és papirkereskedés* Kossuth- (Sas) utcza, Biharmegyei takarékpénztárral szembe. — Azon helyiségben a papirüzlet és nyomda teljesen megszünik. — *Rákos üzletét* áthelyezte a volt Schönfeld féle helyiségbe Kossuth (Sas)-utcza, a kávéházzal szembe; a Schönfeld csődtömegét megvásárolta s mindent legolcsóbb árban árusit. *Könyvnyomdáját* tetemesen megnagyobbitotta.

IRODALOM.

Irénkéhez.

Talán még lelked fogvatartják,
A szivről fakadt kis dalok,
Talán még hisszük mind a ketten,
Hogy lehetünk mi boldogak.
Talán még szomjas égő ajkunk
A boldogságról álmodik,
Talán még fiatalos szivünk
Szeret, remél s imádkozik.
De hogyha egyszer nemsokára
Valaki más majd közbelép
S megkéri a kis Irénkének
Parányi remegő kezét
És tiszta égő szivecskéje
Hiába vergődik szegény
S ragyogó myrtusz diszeleg majd,
Sugár övezte szép fején,
Akkor megtudjuk mind a ketten,
Hogy nem lehettünk boldogok
S két ö szetört szivfájdalmában
Szivtépő néma fájdalmában
Nagyon, igazán felzokog.

Sebestyén Gyula.

—

Lombtépő őszi éjszakán.

Az őszi éjben
Nincs senki ébren,
Magam vagyok csak egyedül.
Üditő álom,
Hiába várom,
Szememre nem száll, elkerül . . .

. . . Te vagy eszembe
Szivem szerelme,
Gyönyörü kedves szőke lány.
S tavasz álmokat
Szövök te rólad,
Lombtépő őszi éjszakán . . .

Vizsó Zoltán.

SZINHÁZ.

—

Heti müsor.

Vasárnap: d. u. Postás fiu. Este János vitéz.
Hétfő: Lőcsei fehér asszony. (A. bérlet.)
Kedd: Lőcsei fehér asszony. (B. bérlet.)
Szerda: Kolibri mama. (C. bérlet.)
Csütörtök: Dunanan apó és fia utazása. (A. bérlet.)
Péntek: *Józsi* vigjáték. (Ujdonság B.)
Szombat: Józsi. (C. bérlet.)
Vasárnap: Télen. (Népszinmü, bérletszünet.)

—

A lőcsei fehérasszony,

Jókai neve nagy közönséget vonzott a szinházba; és a ki Jókai lángelméjét akarta csodálni, az nem is csalatkozott.

A mi a darabban szép és élvezhető, az csak Jókaié.

Faragó, aki Jókai regényéből a szindarabot átirta, nem valami remek munkát végzett. Egyszerüen kitört a koronából néhány ékkövet s azt szindarabbá illesztette össze. Néhány hatásos jelenetet kiszedett és egymás mellé illesztette őket. A ki a regényt ismeri, az élvezhette az egész darabot. A ki nem ismeri, az csak az egyes részletekben találhatott gyönyörüséget.

Önkénytelenül is az Aranyember dramatizált alakjával hasonlitja össze az ember a Lőcsei fehérasszonyt. Hát bizony az Aranyemberen meglátszik, hogy azt Jókai irta át, a Lőcsei fehérasszonyt pedig — Faragó.

A mi még jobban eszünkbe juttatja az Aranyembert, az a diszletek csoportja. Ha már a társulat olyan nagy lelkesedéssel készült a darabra, mint hirdették, a lelkesedésbe belevonhatták volna a diszletfestőt is. Csupa ócska, egyáltalán nem megfelelő diszlet disztelendett a szinpadon.

A mi az előadást illeti, az egyébként a legjobbak közé tartozott. A czimszerep *Angyal* Ilka egyik legjobb alakitásának bizonyult. Pompásan érvényre juttatta tehetsége minden fényes oldalát. A gyermekeért rajongó asszony kétségbeesett vállalkozását nem annyira a darabból, mint inkább Angyal Ilka játékából értettük meg. Azután a bánat, a megtérés, mind a leghivebb, legjobb interpretálásban.

Nagy Sándornak (Korponay) most volt az első igazi szép sikere, amelylyel valódi tehetségnek mutatta be magát. Megjelenése, maszkja [illegible] legkedvezőbb benyomást tett a — a nőkre. Játéka: mindenkire.

Hasonló tetszést aratott *Székely* Gyula is a hü diák szerepében. Eneke különösen sok tapsot aratott; játékában benső, meleg érzést juttatott érvényre.

Tóth Elek, Szilágyiné, Peterdy ügyes játéka egészitette ki a minden tekintetben mintaszerü előadást.

Talán ezt az egyet lehetne a többi előadásnál változtatni, hogy az egyes felvonások közt rövidebb szünetek legyenek. Igy a 11 ig elhuzódó előadásnak fele szünet. Ami pedig nem nagyon élvezetes, tekintettel arra, hogy maguk az egyes felvonások tul vannak halmozva cselekménynyel s mégis lehető rövidre összeszoritva. Igy esik aztán, hogy a felvonások csupa halálesettel végződnek; a hosszu felvonásközök talán arra valók, hogy a holtakat illően meggyászolhassuk. —*r.*

A hét müsora. Változatos és érdekes müsort állitott össze az igazgató a jövő hétre. A bérlők igényeinek kielégitéséül a tegnap este bemutatott »Lőcsei fehér asszony« előadása ismétlődik meg hétfőn és kedden, szerdán pedig a szezon első ujdonságát, a »Kollbri mamá«-t kapiák a C. bérlők. Kedves és népszerü este lesz a csütörtöki, mikor a régi, bájos zenéjü operette »Dunanan apó és fia utazása« kerül szinre *Tihanyi* Miklóssal a czimszerepben, aki tavaly feledhetlen alakitást nyujtott az öreg Dunanannal. A hét vonzó ujdonsága lesz «*Józsi*« az ötletes *Molnár* Ferencz kitünő vigjátéka, pénteken és szombaton. Vasárnap pedig *Bokor* József pályanyertes népszinmüve: a »Télen« megy teljesen uj szereposztásban.

Józsi bemutatója. A Vigszinház egyik legkedvesebb müsordarabja, »Józsi» lesz a szinház heti főeseménye. *Molnár* Ferencz, a divatos fiatal iró, a »Doktor ur« szerzőjének országszerte népszerüvé vált alakját »*Józsit*» szinpadra vitte egy rendkivül mulatságos vigjáték keretében. A bemutatóra nagy buzgalommal készül az egész vigjátéki személyzet *Peterdy* Sándor rendezése mellett. Az igazgató teljesen uj diszletet rendelt Budapesten a Vigszinház mintájára a nagyváradi előadáshoz. A czimszerepet a szinház kis szubrettje *Anday* Terka látja el, mellette E. Kovács Mariska, Komáromi, Angyal Ilka, Hidy Irén, a férfiak közül Tóth Elek, Tihanyi, Bérczi, Peterdy Nagy Sándor mutatják be a pompás figurákat. A premier pénteken lesz, a mikorra meghivják a szerzőt, *Molnár* Ferenczet is.

Vasárnap a szinházban. A délutáni publikum ujdonságot kap ma délután a szinházban. A szezon első operett-ujdonsága, a háromszor egymás után sikerrel bemutatott »Postásfiu« kerül előadásra ma délután fél helyárakkal az eredeti szereposztásban. Este a diadalmas »János vitéz« szaporitja sikerének számát. Az est hősei Gerlaky Hermin és Palásthy Sándor lesznek, előbbi a czimszerepet, utóbbi Bagót játsza, Iluskát pedig Anday Terka.

EGYESÜLETEK.

—

A Sebes Körös vizszab. társulat közgyülése.

A Sebes-Körös vizszabáiyzó és ármentesitő társulat Nagyváradon a saját irodahelyiségében 1905. évi október hó 28-ik napján, délelőtt 10 órakor közgyülést tart, melyre a társulati érdekeltséget tisztelettel meghivom.

Tárgyak.

1. A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak az 1905. évi költségelőirányzatot jóváhagyó leirata 2. Ugyanannak le- [illegible] unkálatok épitési költ-

ségéhez való állami hozzájárulás tárgyában. 3. Ugyanannak leirata, a védtöltés süppedéseinek kiegészitése tárgyában. 4. Ugyanannak leirata, a társulati számadásoknak jövőben mily alakban leendő felterjesztése tárgyában. 5. Számvizsgáló bizottsági jelentés, az 1904. évi számadás megvizsgálásáról, csatolva az 1904. évi előirányzat és tényleges kiadások és bevételekről készitett összehasonlitó kimutatás. 6. Mezőkeresztes község közbirtokossági képviselőinek kérelme az ártéri osztályozási munkálat helyesbitése tárgyában. 7. Fekete-Körös-társulat átirata, nyári öntözésre szükséges vizmennyiségnek völgyelzárók utján való biztositása tárgyában. 8. Jelentés a társulat folyó ügyei és munkáiról. 9. Gátvédelmi szabályzat módositása. 10. nyugdijszabályzat módositása. 11. Több társulati tisztviselő és alkalmazott kérelme, drágasági pótlék engedélyezése, illetve fizetésrendezése iránt. 12. Költségelőirányzat az 1906-ik évre. Megbizottak választása a tiszavölgyi társulat folyó évi közgyülésére. 14. Folyó ügyek

Nagyvárad, 1905. október hó 10-én.

Gróf Csáky Lajos s. k.,
társulati elnök.

A nőegylet gyülése. A biharmegyei és nagyváradi nőegylet választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a folyó évi október hó 17-én d. u. 4 órakor az árvaházban tartandó választmányi ülésre meghivni. Nagyvárad, 1905. évi október hó 14-én. Özv. b. *Gerliczy* Félixné elnöknő.

MULATSÁG.

Szüreti mulatság.

A Nagyváradi Ipartestület Ifjuságának Önképző-egylete ma, vasárnap este tartja ez idei szüreti mulatságát a Fekete Sas összes termeiben, mely alkalommal a nagyváradi hegyeken termett összes szőlő szüreteltetik.

Zónaposta, szabadlopás, táncz. Tánczrendező Mocsi Gyula. A zenét Dula Miklós és zenekara szolgáltatja. Kezdete este 8 órakor. Belépti dij: személy-jegy 1 kor. 20 fill. Felülfizetéseket köszönettel és hirlapilag nyugtáz a rendezőség.

TÁVIRATOK.

A válság.

Uj emberek előtérben.

Budapest, okt. 14. (Saját tud. táv.) Egy pillanatra ugy tetszik, mintha fordulna a koczka. *Fejérváry* sánszai roszszabbodni kezdenek. Uj neveket hangoztatnak, mintha uj emberek kerülnének előtérbe. A látszat a volt és leendő kabinet tagjainál is bizonyos depresszióra és csüggedésre enged következtetni. Mindez azonban csak *szemfényvesztés*. Tudja a reaktiválásra váró kabinet, hogy mit kaszál. Keveri a kártyákat, látszatra nagyon komolyan, voltaképpen azonban ugy, hogy nyertes mégis csak ő lesz megint — egyelőre. Mert hogy az nevet legjobban, aki utoljára nevet, ez a koalicziő álláspontja. És végre is ez lesz az uralkodó a maga idején.

Az audienczia.

Fejérváry délután háromnegyedkettőkor fia, *Fejérváry* Imre báró baranyamegyei főispán társaságában érkezett meg Bécsből. *Délután 4 órakor miniszteriánács ült össze*, hogy meghallgassa Fejérváry referálását a bécsi audiencziáról, valamint előterjesztéseit a jövőt illetőleg. A minisztertanácsban a kabinet minden tagja részt vett kivéve *Bihar* honvédelmi minisztert, aki kimentette elmaradását, mert ágyban fekvő beteg.

Fejérváry számitásai.

Megerősitést nyer a többségalakitási előmunkálatok hire. Az *uj disszidensek*-akikről számtalan verzió kering, mindenesetre szerepelnek a kormány terveiben. De szerepelnek természetesen a *főispánok* is, akiket most magához fog rendelni Kristóffy, hogy tisztába jöhessen velük. Akik hajlandók az uj kabinetet szolgálni, azokat mindjárt el is látja *bizalmas utasitásokkal*

A mi a kombinácziók személyi oldalát illeti, uj emberekül emlegetik a már forgalomban lévő nevek mellett a földmivelésügyi tárczára *Matlekovicsot*, a pénzügyire *Hegedüs* Sándort, a latere *Vojnich* bárót.

Segitségére jött a számitásoknak Vojnich báró is, aki hir szerint, azért jött el Karlsbadból Bécsbe, hogy Fejérvárryval tanácskozzék. A tanácskozás során olyan kalkulálások történték, hogy a reaktiválandó kormány, a szabadelvüpárt, valamint az uj disszidensek egy részére támaszkodnék.

Az uj disszidensek.

Sok baj van velük. Azt a hiresztelést, mintha Nagy Ferencz csalogatná őket Fejérváry táborába, megczáfolják. Neki föltett szándéka, hogy a mostani helyzetben még akkor is pártonkivüli marad, ha a vele kilépettek valamenynyien, akár Tisza, akár Fejárváry mellé állanak.

Viszont azonban közeli szakadásról is beszélnek az uj disszidensek között, miután azon esetre, ha Tisza ellenzékbe megy, egy részük hozá kiván csatlakozni. Ime, egy részük Tiszát, egy másik Fejérváryt fogja támogatni, egy harmadik párton kivül marad. Ennyi árnyalat ilyen csekély frakczióban éppen elégséges. Több is, mint kellene.

Széll és Zichy János.

Az uj disszidensekre épitő számitások a kormányra kedvezők. Vannak azonban olyan hirek is forgalomban, amelyek kevés vizet hajtanak a kormány malmára. Szárnyrakelt hirek szerint Fejérváry kudarczot vallott. A király *kompromisszumot* akar a koaliczióval. Erre uj közvetitőt keres. Ilyen előkészitő szereppel a kibontakozásra a király *Széllt* bizná meg annyival is inkább, miután *Apponyi* is, *Fejérváry* is hivatkoztak Széll Kálmánra. Széll azonban *még nem kapott meghivást.*

Forgalomba hozzák ujból *Zichy* János gróf nevét is. Zichy délelőtt fölkereste *Kossuthot* és két órán keresztül tárgyalt vele a helyzetről. Politikai körökben ebből azt magyarázzák, hogy Zichy Kossuthtól szerzett informácziót a koaliczió álláspontjáról, hogy igy referálhasson a királynak, aki hallani kivánja, mielőtt döntene.

A vezérbizottság.

A vezérbizottság maga fölé öttagu intéző-bizottságot választott, melynek tagjai: *Kossuth*, *Apponyi*, *Andrássy*, *Zichy* Aladár gróf és *Bánffy*. A vezérbizottság a jövő héten tanácskozik a *horvát-dalmát* kérdésről és a helyzetről.

A késedelem okai

Egyik függetlenségi lap szerint a miniszteri kinevezés halogatásának oka abban keresendő, hogy bizonyos eljárásra nézve nincs megállapodás a korona és a kabinet között. Egy képes esti lap pedig azt mondja, hogy nem csak a választási reform, hanem a manifesztum tekintetében is eltérések vannak.

Kossuth a Figaróban.

Kossuth Ferencz a párisi »Figaró«-ban czikket ir, melyben ezeket mondja:

— Magyarország magyar nemzeti hadsereget akar, s kifejti, hogy a kivánság teljesen jogos. Mit szótnának ahhoz, ha a franczia sereget német tisztek vezényelnék német vezényszóval, ha a trikolor helyett német vagy osztrák zászlót erőszakolnának a hadseregre.

Ez az eszme maga is szentségtörés, groteszk és brutális, Kossuth azután a Fejérváry kormány ellen fordul, mely az anarkista—szocziálisták karjaiba vetette magát. Igy végzi:

— A szabadságért harczolunk, az autokráczia ellen, a törvényességért a törvény megvetése ellen, s a rendért az anarkia ellen.

Uj német röpirat.

Ő Felségéhez czimmel egy *magyar képviselő* tollából német röpirat jelent meg, amely szerint a vátság megoldásához szükséges: 1. *a magyar vezényszó*, erre nézve kivánatos, hogy a közös ezredek a honvédekkel 1909-ig együtt gyakorlatozzanak, akkor végleg behozható a magyar kommandó; 2. a belügyi reformok serény szabad kéz; 3. a vám és kereskedelmi szerződést a két állam intézze; 4. a *közös pénzügyminisztérium* székhelye Budapesten legyen, a kilenczes bizottság programmját haladéktalanul valósitsák meg.

Az egyetemi ifjak ügye.

Budapest, okt. 14. (Saját tud. távirata.) A rendőrség megczáfolja a hirt, mintha az egyetemi ifjak ellen királysértés miatt eljárás volna folyamatban a bíróságnál.

A szászok és a népiskolai reform

Budapest, október 14. (Saját tud táv.) A nagyszebeni szász evangélikusok autonom egyházi testületük utján fölirnak a törvényhozáshoz a népiskolai reform ellen, mely önkormányzatukat sérti.

Angolok és francziák.

Budapest, október 15. (Saját tud. táv.) Megbizható helyről jelentik, hogy Francziaországnak az angol király igérte meg a katonai támogatást. Az angol kormány határozottan kijelentette a német kórmány előtt, hogy semmiféle igéretet nem tett.

A háboru vége.

Budapest, okt. 14. (Saját tud. táv.) Az orosz-japán háboru ma ért hivatalosan véget, mert Tokióban és Pétervárott ma ratifikálják a portsmouthi békeszerződést. Kölcsönös táviratokban jelenti a két hatalom a béke véglegességét.

Delcassé leleplezése.

Budapest, okt. 14. (Saját tud. táv.) Párisból jelentik: A hivatalos cáfolat ellenére, a Matin egész terjedelmében fentartja mindazt, amit eddig Delcassé leleplezéséről közölt.

Nem lesz köztársaság.

Budapest, október 6. (Saját. tud. távirata.) Krisztiániából jelentik, hogy a norvég államtanács a monarchikus államforma megtartása mellett nyilatkozott.

NYILTTÉR.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és **fürdőberendezések**, valamint mindennemü **tükör, réz- és vasbutorok** a lehető legszolidabb árszámitás mellett a **legszebb kivitelben** szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyeletem mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos** és **dissitő** stb. **munkák, javitások** a legjutányosabb árszámitás mellett.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyvàradi czipő- és csizmagyár"

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(*Kossuth-utcza*, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készitett **kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott árakon,** hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417. *Szabott árak.*

A

TÖRT SZÁMOK

TANITÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulók, kisiparosok és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utcza 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

Táncintézet

megnyitás!

1323

Kovács Tivadar

balletmester

a magy. kir. nagyváradi honvéd hadapródiskola és Orsolya-zárda táncztanára táncztanfolyamát — közbejött sürgős elfoglaltsága miatt — **az idén csak okt. hó 23-án nyitja meg a «Zöldfa»-szálloda dísztermében.** — Az oktatás felöleli az egész koreográfiai táncmüvészetet és testaesthetikát.

Értekezhetni és beiratkozhatni már most lakásán: Beöthy Ödön-utcza 11. sz. a.

REGÉNYCSARNOK.

A titkos levél.

Irta: **A. C. D.**

— Fordult volna bizalommal az urához!

— Nem tehettem, Holmes ur! Nem tehettem! . . . Egyfelől a biztos romlás, tönkremenés fenyegetet, másfelől pedig irtóztam attól, hogy a férjem okmányát elvegyem . . . de a politikához nem értek és igy nem is mérlegelhetrem a következményeket, melyeket a levél eltünése maga után vonhat . . . holott a szerelem . . . a hüség! . . . óh, e miatt rettegtem és éreztem, hogy másként nem cselekedhetem . . . Megcselekedtem, Holmes ur! . . . Lenyomatot vettem a kulcsról . . . az az ember, az a Lucas, csináltatott egy második kulcsot . . . Kinyitottam a bőrtáskát, kivettem a levelet és elvittem e Godolphin-utczába.

— És ott, asszonyom, mi történt ott?

— Ugy, a hogyan előre megállapodtunk, én megkopogtattam az ajtót, Lucas kinyitotta, En követtem őtt szobájába, de az előcsarnok ajtaját nyitva hagytam magam mögött . . , nem akartam egyedül maradni azzal az emberrel . . . Arra emlékeztem, hogy a kapu előtt egy asszony álldogált, mikor én beléptem . . . Az ügyet gyorsan elintéztük. A levelem az iróasztalán feküdt: én átadtam neki az okmányt, ő kezembe tette a levelet . . . Ebben a pillanatban nyikorgott a kapuajtó . . . Valaki jött a csarnokon át... Lucas egy pillanat alatt felrántotta a szőnyeget a padlóról, a levelet rejtekhelyébe csusztatta, az után ujra betakarta.

A mi ezután közetkezett, ugy tünik fel szemem előtt, mint valami rémes álom . . . Borzalmas látomány: a feketearczu asszony, a ki rettentő hangon kiáltott ftancziául: »Nem hiába várakoztam hát; végre megcsiptelek vele együtt! . . . »Azután vad küzdelem következett . . . Látom a férfit. a mint széket, kap fel és védelmezi magát és látom az asszony kezében villogni a tőrt . . . Gyorsan elrohantam e borzasztó jelenet szinhelyéről és hazafutottam . . . Csak másnap, az ujságokból tudtam meg, mi lett a vége . . . Azon az éjszakán boldogan hajtottam le a fejemet, kezemben volt levelem és nem sejthettem, mit hoz a jövő! . . . Csak másnap reggel vettem észre, hogy cseberből vederbe kerültem . . . A férjem rettentő kétségbeesése az okmány eltünése miatt majd megrepesztette szivemet . . . Már azon voltam, hogy a lába elé borulok és megvallok neki mindent . . . de akkor a multat is meg kellett volna gyónom! ... Azon a reggelen azért fordultam önhöz, hogy egészen biztosan megtudhassam borzasztó tévedésem következményeit . . . Mikor megértettem, hogy mit követtem el, minden erőmből azon voltam, hogy visszaszerezhessem az okmányt!. . . Elvégre is ott kellett lennie a szőnyeg alatti rejtekhelyen most is, mert hiszen azelőtt dugta el oda, mielőtt az a borzasztó asszony belépett... Ha ez a nő akkor ott meg nem jelent volna, soha meg nem tudhattam volna, hogy hol a rejtekhely . . . De hogy jussak el abba a szobába?... Két napig leselkedtem, de az ajtót mindig zárva tartották . . . Mult este azután nekibátorodtam és cselekedtem . . . Azt már ön is tudja, hogy vállalkozásom sikerrel járt . . . Mióta visszaszereztem ezt a végzetes okmányt, elhatároztam, hogy megsemmisitem, mert nem tudtam, hogyan juttassam vissza az uramhoz a nélkül, hogy mindent el ne kelljen beszélnem . . , Nagy ég! . . . hallom lépését a lépcsőn! . . . jön! . . .

Az európai ügyek intézője izgatottan nyitott be a szobába:

— Van valami ujság, Holmes ur? . . . volna valami? . . .

— Van némi reményem

— Hála Istennek! — és az arcza kiderült. — A miniszterelnök ur velem villásreggelizik ma, szólhatok neki is a jó hirről? . . . Aczélidegzetü ember ez az én tiszteletreméltó barátom, de ezek alatt az izgalmas napok alatt még sem tudta lehunyni a szemét . . . Menjen csak, Jakab! Kérje meg a kegyelmes urat, hogy fáradjon ide. Te pedig, szivecském, menj előre az ebédlőbe . . . ez a dolog nagyon is politikai természetü . . . rőgtön utánad jövünk mi is!

A miniszterelnök nyugalmat szinlelt, de láttam a keze remegésén, hogy mennyire részt-vesz fiatal kollégája aggodalmaiban:

— Ugy hallom, hogy jó hire van, Holmes ur? — kérdezte.

— Egyelőre semmi különös, uram — válaszolt barátom. — En mindenfelé érdeklődtem, kérdezősködtem és nyugodtam állithatom, hogy minden veszedelem ki van zárva.

— De ez nem elég ám, Holmes uram! Hogyan éljünk mi folyton ilyen tüzhányó felett . . . Valami biztosat kellene tudnunk! . . .

— Legjobb meggyőződésem szerint, biztosat is fogunk tudni. Ezért jöttem ma ide . . . Minél többet forgatom fejemben ezt a levélhistóriát, annál bizonyosabb vagyok abban, hogy az a levél semmiesetre sem kerülhetett ki ebből a házból . . .

— De Holmes ur! . . .

— Mert, kérem, ha csakugyan eltünt volna, akkor már régen nyilvánosságra is hozták volna.

— Na, de ha meg valaki elvette, miért tartogatná magánál?

— Azt sem hiszem, hogy egyáltalán elvették volna.

A háboru vége.

Budapest, okt. 14. (Saját tud. táv.) Az orosz-japán háboru ma ért hivatalosan véget, mert Tokióban és Pétervárott ma ratifikálják a portsmouthi békeszerződést. Kölcsönös táviratokban jelenti a két hatalom a béke véglegességét.

Delcassé leleplezése.

Budapest, okt. 14. (Saját tud. táv.) Párisból jelentik: A hivatalos cáfolat ellenére, a Matin egész terjedelmében fentartja mindazt, amit eddig Delcassé leleplezéséről közölt.

Nem lesz köztársaság.

Budapest, október 6. (Saját. tud. távirata.) Krisztiániából jelentik, hogy a norvég államtanács a monarchikus államforma megtartása mellett nyilatkozott.

NYILTTÉR.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és **fürdőberendezések**, valamint mindennemü **tükör, réz- és vasbutorok** a lehető legszolidabb árszámitás mellett a **legszebb kivitelben** szerezhetők be.

Saját mühelyemben

személyes felügyeletem mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos** és **dissitő** stb. **munkák, javitások** a legjutányosabb árszámitás mellett.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi czipő- és csizmagyár“

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(*Kossuth-utcza*, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készitett **kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott árakon,** hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417. *Szabott árak.*

A

TÖRT SZÁMOK

TANITÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulók, kisiparosok és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utcza 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

Táncintézet

megnyitás!

1323

Kovács Tivadar

balletmester

a magy. kir. nagyváradi honvéd hadapródiskola és Orsolya-zárda táncztanára táncztanfolyamát — közbejött sürgős elfoglaltsága miatt — **az idén csak okt. hó 23-án nyitja meg a «Zöldfa»-szálloda disztermében.** — Az oktatás felöleli az egész koreográfiai táncztmüvészetet és testaesthetikát.

Értekezhetni és beiratkozhatni már most lakásán: Beőthy Ödön-utcza 11. sz. a.

REGÉNYCSARNOK.

A titkos levél.

Irta: **A. C. D.**

— Fordult volna bizalommal az urához!

— Nem tehettem, Holmes ur! Nem tehettem! . . . Egyfelől a biztos romlás, tönkremenés fenyegetet, másfelől pedig irtóztam attól, hogy a férjem okmányát elvegyem . . . de a politikához nem értek és igy nem is mérlegelhetrem a következményeket, melyeket a levél eltünése maga után vonhat . . . holott a szerelem . . . a hüség! . . . óh, e miatt rettegtem és éreztem, hogy másként nem cselekedhetem . . . Megcselekedtem, Holmes ur! . . . Lenyomatot vettem a kulcsról . . . az az ember, az a Lucas, csináltatott egy második kulcsot . . . Kinyitottam a bőrtáskát, kivettem a levelet és elvittem e Godolphin-utczába.

— És ott, asszonyom, mi történt ott?

— Ugy, a hogyan előre megállapodtunk, én megkopogtattam az ajtót, Lucas kinyitotta,. En követtem őtt szobájába, de az előcsarnok ajtaját nyitva hagytam magam mögött . . , nem akartam egyedül maradni azzal az emberrel . . . Arra emlékeztem, hogy a kapu előtt egy asszony álldogált, mikor én beléptem . . . Az ügyet gyorsan elintéztük. A levelem az iróasztalán feküdt: én átadtam neki az okmányt, ő kezembe tette a levelet . . . Ebben a pillanatban nyikorgott a kapuajtó . . . Valaki jött a csarnokon át... Lucas egy pillanat alatt felrántotta a szőnyeget a padlóról, a levelet rejtekhelyébe csusztatta, az után ujra betakarta.

A mi ezu án közetkezett, ugy tünik fel szemem előtt, mint valami rémes álom . . . Borzalmas látomány: a feketearczu asszony, a ki rettentő hangon kiáltott ftancziául: »Nem hiába várakoztam hát; végre megcsiptelek vele együtt! . . . »Azután vad küzdelem következett . . . Látom a férfit. a mint széket, kap fel és védelmezi magát és látom az asszony kezében villogni a tőrt . . . Gyorsan elrohantam e borzasztó jelenet szinhelyéről és hazafutottam . . . Csak másnap. az ujságokból tudtam meg, mi lett a vége . . . Azon az éjszakán boldogan hajtottam le a fejemet, kezemben volt levelem és nem sejthettem, mit hoz a jövő! . . . Csak másnap reggel vettem észre, hogy cseberből vederbe kerültem . . . A férjem rettentő kétségbeesése az okmány eltünése miatt majd megrepesztette szivemet . . . Már azon voltam, hogy a lába elé borulok és megvallok neki mindent . . . de akkor a multat is meg kellett volna gyónom! ... Azon a reggelen azért fordultam önhöz, hogy egészen biztosan megtudhassam borzasztó tévedésem következményeit . . . Mikor megértettem, hogy mit követtem el, minden erőmből azon voltam, hogy visszaszerezhessem az okmányt!. . . Elvégre is. ott kellett lennie a szőnyeg alatti rejtekhelyen most is, mert hiszen azelőtt dugta el oda, mielőtt az a borzasztó asszony belépett... Ha ez a nő akkor ott meg nem jelent volna, soha meg nem tudhattam volna, hogy hol a rejtekhely . . . De hogy jussak el abba a szobába?... Két napig leselkedtem, de az ajtót mindig zárva tartották . . . Mult este azután nekibátorodtam és cselekedtem . . . Azt már ön is tudja, hogy vállalkozásom sikerrel járt . . . Mióta visszaszereztem ezt a végzetes okmányt, elhatároztam, hogy megsemmisitem, mert nem tudtam, hogyan juttassam vissza az uramhoz a nélkül, hogy mindent el ne kelljen beszélnem . . , Nagy ég! . . . hallom lépését a lépcsőn! . . . jön! . . .

Az európai ügyek intézője izgatottan nyitott be a szobába:

— Van valami ujság, Holmes ur? . . . volna valami? . . .

— Van némi reményem

— Hála Istennek! — és az arcza kiderült. — A miniszterelnök ur velem villásreggelizik ma, szólhatok neki is a jó hirről? . . . Acélidegzetü ember ez az én tiszteletreméltó barátom, de ezek alatt az izgalmas napok alatt még sem tudta lehunyni a szemét . . . Menjen csak, Jakab! Kérje meg a kegyelmes urat, hogy fáradjon ide. Te pedig, szivecském, menj előre az ebédlőbe . . . ez a dolog nagyon is politikai természetü . . . rőgtön utánad jövünk mi is!

A miniszterelnök nyugalmat szinlelt, de láttam a keze remegésén, hogy mennyire részt-vesz fiatal kollégája aggodalmaiban:

— Ugy hallom, hogy jó hire van, Holmes ur? — kérdezte.

— Egyelőre semmi különös, uram — válaszolt barátom. — Én mindenfelé érdeklődtem, kérdezősködtem és nyugodtam állithatom, hogy minden veszedelem ki van zárva.

— De ez nem elég ám, Holmes uram! Hogyan éljünk mi folyton ilyen tüzhányó felett . . . Valami biztosat kellene tudnunk! . . .

— Legjobb meggyőződésem szerint, biztosat is fogunk tudni. Ezért jöttem ma ide . . . Minél többet forgatom fejemben ezt a levélhistóriát, annál bizonyosabb vagyok abban, hogy az a levél semmiesetre sem kerülhetett ki ebből a házból . . .

— De Holmes ur! . . .

— Mert, kérem, ha csakugyan eltünt volna, akkor már régen nyilvánosságra is hozták volna.

— Na, de ha meg valaki elvette, miért tartogatná magánál?

— Azt sem hiszem, hogy egyáltalán elvették volna.

— De akkor hát: hogyan bujt ki a bőrtáskából?

— Én azt is merném állitani, hogy nem is bujt onnan elő.

— Ez rossz viczcz, Holmes ur!... Én biztosithatem önt, hogy a levél nincs a bőrtáskámban

— Kedd reggel óta átnézte ön azt a táskát?

— Nem. Nem tartottam szügségesnek.

— Hátha benne maradt mégis . . .

— De lehetetlen, ha mondom!

— Na, én nem merném ezt ilyen határozottan állitani. Mondhatom, már oly sok különös dolgot tapasztaltam az életben . . . Ugy hiszem, egyéb irása is van ott a kegyelmes urnak, talán elkeveredett . . .

— Ez volt legfelül!

— Valaki megrázhata a táskát és a tartalma összekeverődhetett . . .

— Nem, nem, uram, én mindent kiszed, tem akkor belőle.

— Kedves Hope, ne hirtelenkedje el a dolgot — szólt a miniszterelnök. — Hozzák csak be azt a bőrtáskát!

A háziur megnyomta a csengőt:

— Jakab, hozza csak le a bőrtáskámat . . . Mondhatom, hogy puszta időpazarlás az egész. De ha csak ez elégiti ki Holmes urat, ám legyen . . . Köszönöm, Jakab! . . . Csak tegye le . . . A kulcsát mindig itt viselem az óraláncczomon . . . Ime, itt vannak a papirosok: Merrow lord levele, Hardy Károly jelentése, itt a belgrádi memorandum, levél Medrieből, Flowers lord jegyzetei . . . Nagy Isten! . . . hát ez micsoda? . . . Berlinger! Berlinger! . . .

A miniszterelnök kikapta a kék boritékot fiatal barátja kezéből:

— Csakugyan ez az! . . . és a levél benne van érintetlenül! Hope, őszintén gratulálok, fiam . . .

— Köszönöm, köszönöm . . . Micsoda kő esik le a szivemről! . . . De hiszen ez lehetetlen, érthetetlen! . . . Holmes ur, ön büvész, vagy boszorkánymester! . . . Honnan sejtette, hogy itt van?

— Onnan, hogy sehol másutt nem volt.

— Alig tudok hinni a szememnek! — és esze nélkül rohant az ajtó felé. — Hol a feleségem? Hadd tudja meg, hogy minden rendben van. Hilda! Hilda! . . .

Még a lépcsőről is hallották a hangját.

A miniszterelnök ravaszul hunyorgatott Holmes felé:

— Jöjjön csak uram, itt valami van a dologban . . . hogy került vissza ez a levél a táskába?

Holmes sunyi arczot vágott és éppen oly ravasz mosolyyal felelt:

— Hát kérem, nékünk is meg van a magunk saját külön kis hivatalos titkunk . . .

Ezzel vette a kalapját és kilépett az ajtón.

Vége.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőszeti tanulmányi kirándulás.

A helybeli róm kath. tanitóképző intézet III. éves növendékei szüreti vakácziói alatt szép tanulmányi kirándulásban vettek részt, gazdaságtani előadójuk Pósfay Sándor m. kir. h. gazd. szaktanár vezetése alatt.

Az igazgatóság engedélyével megtekintették a lat. szert. püspökségnek a bihari hágó aljában fekvő szép kiterjedésü és jó fekvésü szőlőjét, hol az épp folyamatban levő szüretet nézték végig, megfelelő gyakorlati demonstratis mellett.

A kirándulókat Somogyi Miklós püspökségi intéző kalauzolta s látta el a szükséges magyarázatokkal.

A gyakorlati bemutatás után a résztvevők a püspökség vendégei voltak.

Jól esett s felejthetlenül emlékébe vésődött a kirándulá on résztvett ifjuságnak, arra a régi jó szüreti időkre emlékeztető szives látás, melyben a sok hasznos tudnivalók megtekintése után az abban résztvevők Szmrecsányi Pál püspök ur ő Kegyelmessége általánosan ismert jószivüsége folytán részesülhettek.

Eme alig kiérdemelt jótéteményeit; melynél fogva a gyakorlati ismeretek hasznos gyarapitásán felül, a kirándulók részesülni szerencsések lehettek, elsősorban Párfalvy h. szaktanár mondott köszönetet. Köszönő beszédében hálásan emlékezett meg ama szivességről, melyben a tanulmányi kirándulók a nagyváradi l. sz. püspökrég részéről már több izben részesültek, elméleti ismereteiknek a gyakorlatbani gyarapithatása szempontjából. Beszédében sajnálattal fejtegeti ama csapást, mely a megyés püspök ur betegségével nemcsak Nagyvárad városát, de benne elsősorban az ő jótékony fennhatósága alá tartozó kulturális intézményeket sujtja s midőn imaszerü fohászban fordul az Egek urához, hogy O nagyméltóságának, megrongált egészségét mielőbb helyreállitsa, egyben hálás köszönetot mond az uradalmi kormányzóság szives jó indulatáért.

Ezeknek minden illetékes helyen való szives tolmácsolására a tisztikar jelenlevő tagjait kéri, — egyben köszönetet mond Somogyi intézőnek ama szakavatott magyarázataiért, melynélfogva készséggel szolgált felvilágositással a kirándulásban résztvevőknek s gyakorlati ismereteiknek gyarapitásán kivül oly sokáig emlékezetes kellemesen eltöltött délutánt szerzett a megjelenteknek.

A tanuló ifjuság nevében Csányi III. éves tkpző növendék mondott több izben hálás köszönetet a kirándulás szervezője s az uradalom kormányzósága, majd tisztikarának, kiket az ifjuság több izben lelkesen megéljenzett.

Az elhangzottakra Somogyi püspökségi intéző reflektált, ki midőn örömének ad kitejezést a sikerült tanulmányi kirándulás felett; egyben igéretet tett a köszöneteknek illetékes helyen leendő tolmácsolására nézve.

A barátságosan elköltött ozsonna után az ifjuság e vidéken szokásos szüreti tánczra perdült, mely után jó kedély hangulatban, kellemes, hasznos és kedves emlékekkel távozott a hajdan oly hires szüretek helyéről.

Nagyvárad, 1905. október 12. —.—

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, okt. 14.

Buza okt. — — — — —	16·38
Rozs okt.-re — — — —	13·16
Tengeri április 1906. — —	18·38
Zab ápr. ra — — — —	13·16
Repcze aug.-ra — — — —	21·06

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 14.

Osztrák hitelrészvény — — —	678·—
Magyar hitelrészvény — —	706·—
Leszámitoló bank — — —	499·—
Rimamurányi — — — —	548·—
Osztrák-m. államvasuti részvény	681·75
Közuti vasut — — — —	582·50
Városi villamos vasut — —	316·50

SZERKESZTŐI PÓSTA.

P. S. (Helyben.) A czikket köszönjük, kérjük további b. dolgozatait is.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

ÚJ KÀRPITOS-ÜZLET.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben, a **Stern-féle palotában** (Olaszi, Fő-utcza a Széchenyi szállodával szemben) saját czégünk alatt

kárpitos és diszitő műhelyt

nyitottunk.

A legmagasabb szakismerettel fogunk igyekezni, ezen szakmába vágó munkákat a legszolidabbb árakban és kivitelben izlésesen eszközölni.

Jelen igéretünkre feljogosit bennünket az, hogy Szolga Ferencz ur, czégünk beltagja, ki helyben a Preis M. és Fia czég elsőrendü butorüzletében ***huszonnyolcz éven*** keresztül mint müvezető volt alkalmazva s ezen idő alatt mindenkori igyekezete volt az igen tisztelt megrendelőit a legteljesebbre kielégiteni.

Most, hogy saját kárpitos és diszitő műhelyünk megnyilt, kettős ambiczióval oda fogunk hatni, hogy a n. é. közönség teljes bizalmát kiérdemeljük és megtartsuk.

Kiváló tisztelettel

Szolga Ferencz és Sándor,
kárpitos és diszitők.

HIRDETMÉNY.

A ***»Biharmegyei takarékpénztár«*** 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyülésének határoza értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékü részvényei bevonatnak és ***mai naptól kezdve***

600 kor. névértèkü részvényekre

kicseréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 uj részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanusitó igazolvány ellenében ***1 drb. uj 600 korona nèvèrtékü részvény adatik ki.***

Nagyvárad 1905. junius hó 5-én.

Biharmegyei Takarèkpénztár
igazgatósága.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezesség mellett

háló-, ebédlő-, szalon és *uriszoba berendezések*, valamint egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

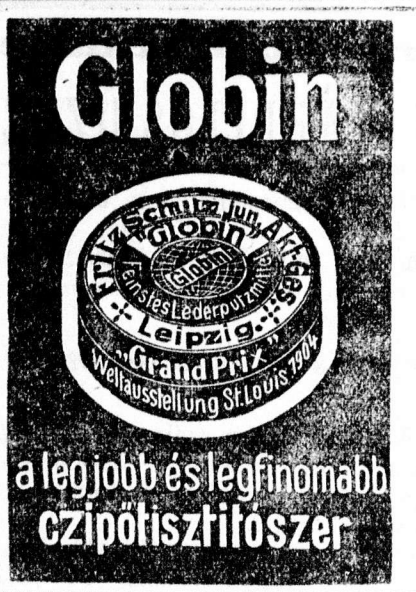
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utcza elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szállodaberendezések müipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Világhirü

előpataki gyógyviz

Számtalan elösmerő nyilatkozat, a kik ennek használata után a legjobb egésszégnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben** a tulságos nyálka és savképződéssel járó *emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsabában, hányatoknál.*

2. **Altesti vérbőségben**, *vérpangásban, aranyérben* s az ezzel járó *rásztkór* s *kedélykór* szokásos székrekedéseinél.

3. **Máj-** és *lépdaganatokban*, az epe kivezető csöveinek *hurutos* bántalmainál, *sárgaságban, epekövekben*, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdagoknál.

4. *Fejlődési sápkórban* s az ezen alapuló hószám zavaroknál, a *görvélykór* torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál,

5. A vesék és hugyhólyag *hurutos bántalmainál*, a kezdődő *hugykő és fövény-lerakodás* eseteiben kitünő *hugysavoldó.*

6. *A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál.*

7. *A nemi részek gyengeségeiben.*

8. *Angolkórban*, egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas és mésztartalmánál fogva meglepően elősegiti, egészséges embereknek is üditő italul szolgál, s különösen borral vegyitve a háztartásoknál általános használatbna van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére.

Egy literes üveg ára 26 fill. **Egy literes üveg ára 26 fill.**

Maár és Szabó

füszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése

NAGYVÁRADON.

Óriási szerencse Töröknél!

Felülmulhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt *21 millió* koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; egyedül az utóbbi 6 hónapban a *2 legnagyobb nyereményt*, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a **600.000** koronás főnyereményt

a legnagyobb **400,000** » »

továbbá 4 à 100,000, 3 à 90.000, 2 à 80,000, 3 à 70,000, 3 à 60,000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25,000, 20,000 15,000 10,000 koronás és ezeken kivül még sok egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékkábban vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 16. magyar osztálysorjátékban **110.000** sorsjegyre ismét **55.000** pénznyeremény jut

összesen **14 millió 459.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Sok pénz szeppé varázsolja az életet! Talán megtepi a ferj a feleséget vagy az asszony az urat a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy fonyeremennyel. A véletlen nagy szerencset játszik az életben és könnyen megtörténhet, hogy éppen egy szerencses véletlen folytán a neve melletti számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	12109	Dezső, Erzsébet	65878	Iván, Jolán	2393	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Ész er	4043	Jakab, Józsa	93322	Ödön, Narcisz	55177
Adolf, Agota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35507	Pal, Noszti	2737
Agoston, Amália	66017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54855	Peter, Olga	51511
Aladár, Anna	41777	Emil, Francisca	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74366	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katinka	63775	Richard, Pelagie	34855
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genovéva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Petronella	79787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12113	Kornél, Klára	66341	Rudolf, Piroska	12533
Ambrus, Berta	50901	Frigyes, Gabriella	93989	Kristof, Klotild	7279	Salamon, Regina	65827
András, Bianka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornelia	109707	Samu, Rózsika	17718
Antal, Borbála	2392	Gabor, Hedvig	20099	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozalia	38104
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Heléna	79747	Leo, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107397
Arpád, Betti	32417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bella	105317	Géza, Hermina	38997	Lorine, Lenke	66022	Tibor, Szerena	74377
Aurél, Brigitta	13223	Gusztáv, Hilda	2736	Manó, Leonia	6270	Thamér, Theodora	2727
Attila, Cecilia	52333	György, Ibolyka	55487	Marcus, Lidia	31484	Tivadar, Teréz	34950
Balázs, Cornelia	74397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Balint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyas, Ludmilla	52977	Vendel, Valeria	20005
Barnabás, Dorottya	9001	Hermann, Ilma	92792	Mihály, Lajza	21292	Viktor, Veronika	101011
Bela, Cecilia	38277	Hugó, Ilka	46435	Miklós, Magdolna	65146	Vilmos, Viktória	50998
Benedek, Eufemia	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Malvin	38562	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma,	45273	Mór, Margit	12106	Zoltán, Zsófia	65565
Dániel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109659	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Éva	16864	István, Janka	27174	Orbán, Martha	56784		
Dénes, Evelin	32157	Izidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Legnagyobb nyeremény esetleg **1.000.000** korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyer. 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80000 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 10000 K és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerü árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt. —.75 vagy kor. 1.50 — 1/4 eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy 3 kor.
1/2 » » » 3.— » » 6.— — 1/1 » » » 6.— » 12. »

A sorsjegyeket **utánvétel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet dijtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti szerencsesorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

☛ f. évi október hó 22-ig ☚

bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfogynak.

TÖRÖK A. ÉS T.SA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46|a. I. fiók: Váczi-körut 4|a.
II. fiók: Muzeum-körut 11|a. III. fiók: Erzsébet-körut 54|a.

HIRDETÉSEK

jutányos árban felvétetnek a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű- és női divatáru raktár
Nagyvárad, Fő-utcza (Bazár épület).

Oiaszi leglátogatottabb üzlete.

Bámulatos szép őszi ujdonságok érkeztek, melyeknek megytekintése figyelmet érdemel.

Olcsó árak tekintetében ez üzlet utólérhetetlen.

Az elmult rendkivüli száraz nyár folyamán ismét a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telep

Tulajdonos: **Caspari Frigyes Medgyes, 46.** N.-küküllőm.

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségü, naponta 5 millió literny vizzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségü szőlőoltványokat szállit.

Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utcza 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén bank tisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyerbő tapasztalatok, valamint előkelőt bankok képviselete alapján:

1. Jelzálog és hosszu törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes dij és költség nélkül folyósittatok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközlök ki.

Mindenféle kölcsön ügyletben szivesen állok rendelkezésére és minden dijazás nélkül szolgálok felvilágositással, utbaigazitással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignácz,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon szám 424. 930.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesiti a n. érd. közönséget, hogy **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3·4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), szines fényképész lámpák és mindennemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyergyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, ivlámpák és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mü igazgatósága elvállalja

villamosvilágitási

és erőátvitell berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálczák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellet.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

A

„Nagyváradi Hitelbank"

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsönöket nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósit. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsű-bizonyitvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámitol váltókat.

Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

SÁRKÁNY S. Bankháza, BUDAPEST, VI., Ó-Utcza 6.

Telefon 80-89. a magyar királyi szab. Oszlálysorsjáték főárusitója. **Telefon 80-89.**

Sürgönyczim: **Sárkányék Bpest** Folyó számla: Pesti m. keresk. banknál és a m. kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb pénzkölcsönt nyujtok sorsjegyekre és értékpapirokra, bárhol elzálogositott sorjegyeket saját pénzemen kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a a kölcsön részletekben is visszafizethető.

Budapesti és Vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámitolom és könnyen törleszthető váltó és személyhitelt nyujtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizatiós kölcsönt kaphatnak.

Háztulajdonosok és földbirtokosoknak

II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósithatok.

Semmiféle **előleges jutalékot nem kérek**, ugyszintén minden levelet, válaszbélyeg nélkül is, rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. Bankháza Budapest, VI., O-utcza 6. 25 év óta törvszékileg bejegyzett czég.

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-ső osztályu sorsjegyei már megjelentek és kérem egyuttal b. megrendeléseit, a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre biztositom, minden nyereményt azonnal kifizetek.

A következő szerencse számokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménnyel még nem lettek kisorsolva:

2979	1218	12953	16065	35733	44596
51325	58162	80847	99191	101580	105655

Kivágandó.

Megrendelőlap.

SÁRKÁNY S. bankáza Budapest, VI., Ó-utcza 6.

Megrendelem önöknél a ..... számu { egész / negyed / fél / nyolcad } sorsjegyet

és ennek árát { postautalvánnyal küldöm / kérem utánvenni }

A nem kivántat tessék kihuzni.

Név: .....

Lakhely: u. p. .....

OCASSION!

Átköltözés miatt a Rimanóczy-házban levő összes

czipők, kalapok, téliáruk, keztyük, harisnyák,

november 1-ig az összes gyári raktár, gyári áron alul elárusittatnak, melyre a nagyérdemü közönség figyelmét felhivjuk.

Tisztelettel: ***FÁBRY TESTVÉREK***

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár

A t. vevőközönséghez.

Aki kevés költséggel akar szép és legujabb divatu ***női és gyermek felöltőket, ruhakelmét, vásznat és fehérneműt, szőnyeget, függönyt pokróczokat*** és több e szakmába vágó czikkeket ***előnyös fizetési feltételek mellett*** vásárolni, látogassa meg a solid árakban elismert

Wallerstein Fülöp Fiai czég

nagyáruházát, Nagyvárad, Bémer-tér (a szinházzal szemben.)

a hol folytonos **alkalmi vételek** által sokféle különlegességek kerülnek eladásra.

A többek között most lettek véve nagy mennyiségben **sima, divatos szinü selymek** melyeket már 1 koronától kezdve árusitunk.

Továbbá ***nagymennyiségü 120 czm. széles téli szövetek métere 40 kr-tól.***

10.000 gombolyék legszebb szinekben, ***selyem pamut 14 kr.***

Tenisz barchetek jó minőségü és jó mosó 80 czm. széles 16 krajczár.

Nagy választék bélès és rövidárukban.

Becses megrendelését kérve vagyunk

kiváló tisztelettel **Wallerstein Fülöp Fiai.**

Egy bösendorfi zongora eladó.

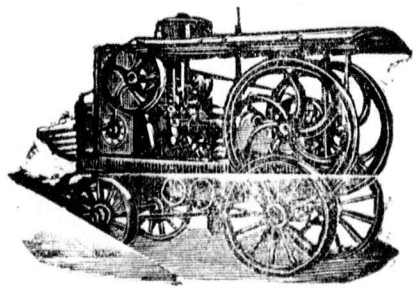
Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

Wallerstein F. Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár

Wallerstein F. Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépmühelye
Kolozsvári-utcza 29/43. Nagyvárad

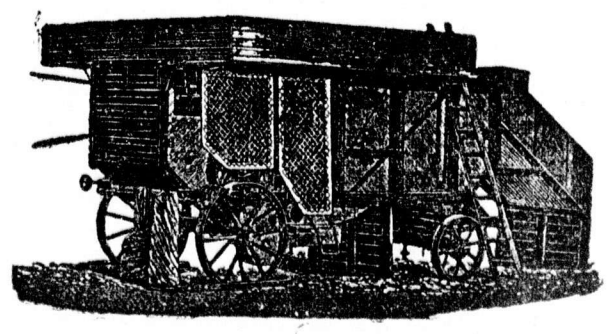

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő uj gépekkel berendezett mühelyemet; s ujonan felépitett gőzcséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavitását avagy ujonan átalakitását felelőség mellett; u. m. *járgányokat, petróleum, gáz, benzin, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket* és mindenféle gépezeteket.

Készitek mindenféle egyenes és hajlitott tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágyakat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen uj tüzszekrényeket avagy kijavitását s gőzmalom berendezések javitását elvállalom.

Uj villanyvilágitó gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készitek bármilyen nagyságban.

Uj gőzhenger furógépemmel (czilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s uj karikákkal együtt pontosan készitek.

Eladók több 6—8 lóerejü M. Allami vasrámás uj cséplőgépek, 6—8 lóerejü gőzgépek uj használati engedélylyel teljesen üzemképesek felelősség mellett

Aki kitünő étvágyfokozó asztali italt óhajt,

Aki gyenge, lábbadozó

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitünő hatásunak elismert és rendkivül tartós.

HERCULES ÖR

maláta-tápsör

különlegességet inni.

Kapható minden nagyobb csemege-, füszer-kereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a HERKULES SÖRFŐZDE szétküldési telepén. Budapest. VII., Bethlen tér 3.

Telefon 63-67. —— Árjegyzék ingyen. ——

Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (6 üveg) utánvéttel. Kapható Nagyváradon: *Kiss Károly* czégnél.

A több mint félszázad óta fenálló

Le Conservateur

Vezérképviselőség:

NAGYVÁRAD,
SCHLAUCH-TÉR,

Komáromy Jenő.

franczia életbiztositó és kiházasitó intézet, leányoknak **hozományt**, fiuknak **kezdő üzleti tőkét**, szülőknek **nyugalmas aggkort** biztosit

csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje

482 millió korona

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság
Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. szám.

Előnyös feltételek.

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utczán

ujonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

füszer-, csemege-

üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árakat alkalmazni a legfinomabb elsőrendü áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek dijtalan csomagolással vasuthoz szállitva.

Uj sirkeritési osztály!

Grünwald Jenő

épület- és *műlakatos*

Nagyvárad, Uri-utcza 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434.

Vizvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, miszerint 12 év óta fennálló elsőrendü épület- és műlakatosmühelyemben egy külön osztályt létesitettem

kizárólag sirkeritések

készitésére, melyben eredeti minták, a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelüekig készenlétben vannak, továbbá vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. közönség rendelkezésére, melyből tetszés szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a legolcsóbb vagyok.

Költségvetéseket ingyen készitek.

A n. é. közönség eddigi bizalmát megköszönve, kérem ez uj vállalatomban is szives pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

Grünwald Jenő,
épület- és műlakatos.

Uj rendszerü asztalalaku takarékkályhák.

Mindennemü lakatos munkák és javitások

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utczai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás ***1905. november 1-re kiadó.***

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál» Kossuth-utcza 4 szám. 12621

Lőrincz Mór Nagyvàrad, Szt. Jànos-u. elején.

Fióküzlet: **Zilah, Rákóczy-utcza.**

Lüttichi, Angol és suhli **FEGYERVEK** töltények és vadászati kellékek a legmérsékeltebb árban.

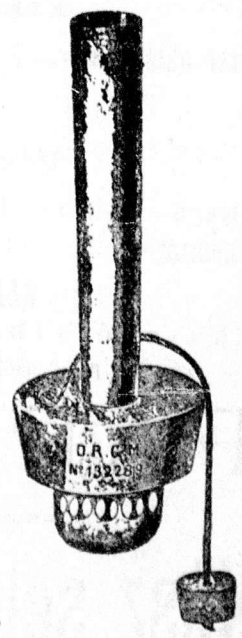
Hajvágó gépek, önberetvák.

Must mérők
Bor »
Pálinka »

Szabadalmazott mustpipák, fa és parafa hordóba való dugók és facsapok nagy választékban.

Tüzijátékok szüreti békák

Egy tanuló fizetéssel felvétetik.

Flegman Ármin

női-divat áruháza

Nagyvárad, Olaszi, Bémer-tér.

Értesiti a tisztelt közönséget, hogy raktára az idény ujdonságaival dusan fel van szerelve és hogy az árakat tetemesen **leszállitotta.**

Tájékozásul szolgáljon árjegyzékem kivonata.

ÁRJEGYZÉK.

Kész női felöltők:

«**Ilka**» divatos őszi felöltő . . . . . 13 K.-tól
«**Irma**» legujabb paletot . . . . . 20 »
«**Porcia**» finom angol paletot . . . . . 35 »
«**Luna**» leányka-kabát . . . . . 6 »
«**Stella**» divatos téli kabát . . . . . 18 »
«**Lidia**» finom téli kabát . . . . . 25 »
«**Hildegard**» finom modell kabát . . . . . 40 »
«**Josefin**» bunda, idősebb hölgyeknek . . . . . 50 »
Ujdonság, szőrme kabát . . . . . 59 kor.-tól 600 K-ig
Szőrme boa . . . . . 3 » 120 »

Szines ruhakelmék.

Női posztó 120 cm. széles, minden lehető divatszinben K 1.60
«**Mars**» divatos, kockás, tiszta gyapju kelme . . . » 1.88
«**Gabita**» egész finom női posztó, minden divatszinben » 3.90
«**Denise**» kosztüm-kelme, cibelin koczkával . . » 2.40
«**Borma**» sima szinü gyapju kamgarn cheviot . . » 3.36
«**Lama**» franczia gyapjuflanell legujabb mintázattal. pongyola, gyermekruha és bluzoknak . 1.50-től 2.20-ig
«**Maltaka**» finom sima kamgarn-szövet . . . . . K 4.80
«**Kasus**» **hazai gyártmány,** tiszja gyapju posztó, sima szinekben . . . . . » 1.84
«**Tátra**» **hazai gyártmány,** gyapju loden . . . . . » 3.35
«**Bánffy**» » » legujabb mintázott kosztüm-posztó » 5.65

Fekete szövetek és posztók.

méterenkint: kor. 1.50, 2.—, 3.10, 4.40, 4.80, 6.50, 8.20, 11.20, 13.50

Fekete és szines selymek

méterenkint: kor. 1.—, 1.30, 1.80, 2.50, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50, 8.50, 10.— és 12.—.

Vászon és asztalnemüek:

«**Elektra**» chiffon, 1 vég 23 méter . . . . . Frt 6.—
«**Superior**» » 1 » 23 » . . . . . » 6.40

KEMÉNYITETLEN LÁGY CHIFFON
használatban a legjobbaak bizonyult,
méterenkint: 28, 33, 38, 43, 48, és 52 krajczár.

1 vég 23 méteres vászon, **szepességi gyártmány,**
lepedőnek kitünő . . 6 frt — kr.
1 » 23 » » fehérnemünek . . . 6 » 50 »
1 » 23 » » » . . . 7 » 63 »
1 » 23 » » ágynemü és ingeknek 9 » 25 »
1 » 23 » **czérnavászon** . . . . . 12-től 30 frtig
1 » 42 « **rumburgi vászon** . . . . 18-tól 120 frtig
1 » 23 » czérna-kanavász . . . . 7 frt 25 kr.
1 » 27½ » » » . . . . 10 » 50 »
Köper lábravalónak, méterenkint . . . . . 30 krtól
Csinvat, ágynemünek, » . . . . . 38 »

Étkező teritékek:

1 fehér abrosz és 6 asztalkendő, **tiszta czérna** . 3 frt 25 kr.
1 szines » » 6 » » » . 2 » 40 »

Kávés teritékek

fehér és szines 2 frttól 50 frtig.

Kész női fehérnemüek:

Női ing, jó vastagszálu chiffonból, csipkedisszel, drbja frt 1.12
» » » » » kézihimzéssel » » 1.40
» nadrág szegélyekkel » . . . . . » » 1.12
» » kézihimzéssel » . . . . . » » 1.35
» alsószoknya egyszerü » . . . . . » » 1.65
» » szegélyekkel » . . . . . » » 2.20
» » 3 sor ajourral » . . . . . » » 2.45
» hálóköntös egyszerü » . . . . . » » 1.10
» » diszesebb » . . . . . » » 1.40
» » himzéssel » . . . . . » » 3.—

Azonkivül egész finoman diszitett és himzett fehérnemü minden kivitelben.

Férfi fehérnemüek:

Jó minőségü sima mellü chiffon ing . . . . . K 2.90
» » szegélyes » » . . . . . » 3.30
Legfinomabb sima mellü » » . . . . . » 4.40
» puha pique mellü schiffon ing . . » 5.20

PAPLANOK

Cachemir, gyapjusatin, atlass, merweilelux és levantinból MÉRTÉK UTÁN készittetnek!

Egy kész jó cloth-paplan 8 korona.

Kész selyem és posztó blousok mélyen leszállitott árban.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.